UCHWAŁA NR XXII/225/2016
RADY MIEJSKIEJ W OPOCZNIE

z dnia 30 czerwca 2016 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Opoczno

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 8 i art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), na wniosek Burmistrza, Rada Miejska w Opocznie uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Wyznacza się obszar zdegradowany na terenie Gminy Opoczno, w granicach określonych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Wyznacza się obszar rewitalizacji na terenie Gminy Opoczno, w granicach określonych w załączniku nr 2 do niniejszej uchwały.

3. Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia wskazanych w art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji określa „Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Opoczno", stanowiąca załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 2. 1. Ustanawia się na rzecz Gminy Opoczno prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji.

2. Wykonywanie prawa pierwokupu następuje na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Opoczna.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Wiceprzewodniczący Rady
Miejskiej w Opocznie

Zbigniew Sobczyk

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXII/225/2016
Rady Miejskiej w Opocznie
z dnia 30 czerwca 2016 r.

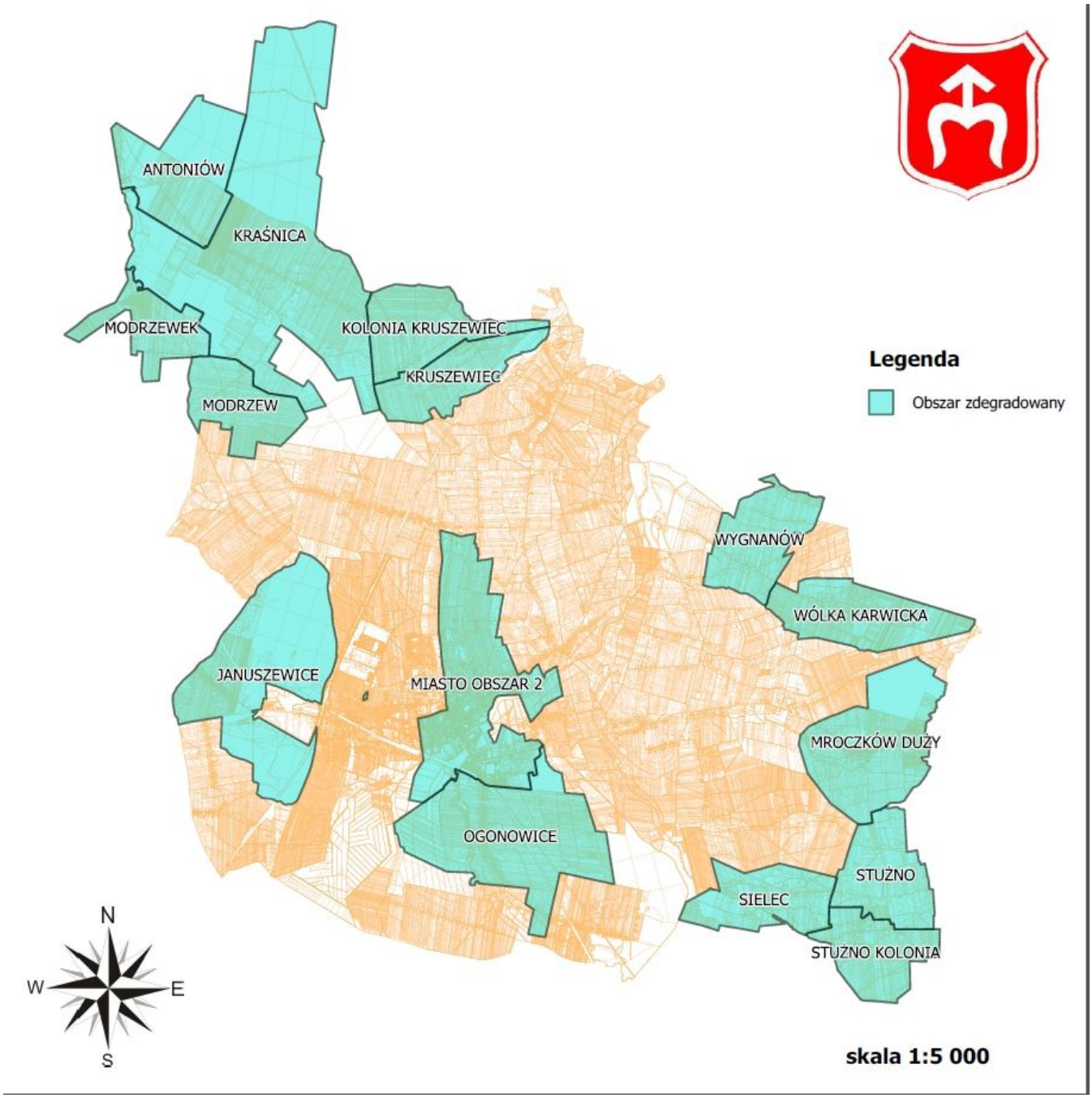

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXII/225/2016
Rady Miejskiej w Opocznie
z dnia 30 czerwca 2016 r.

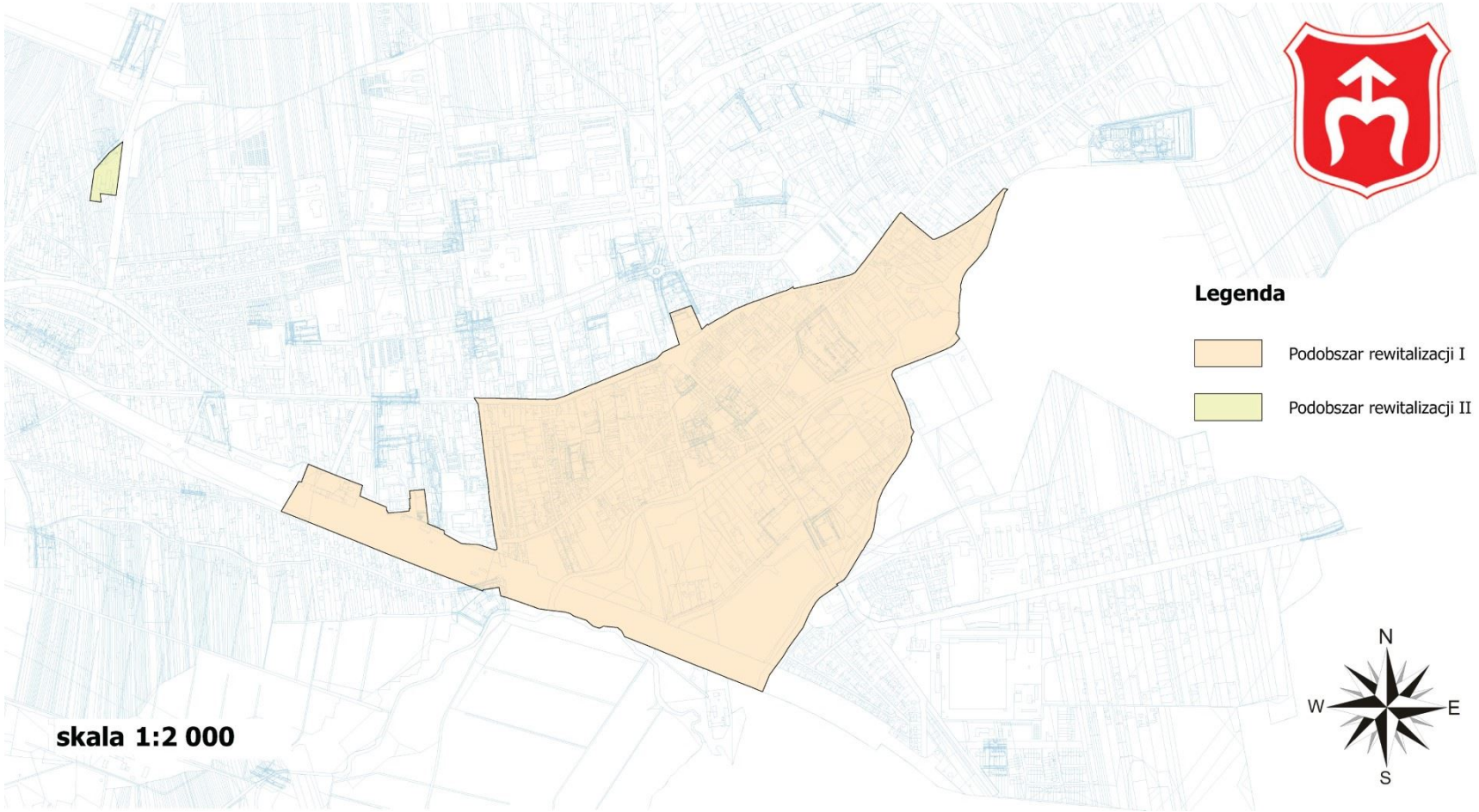

Załącznik nr 3 do Uchwały
Rady Miejskiej w Opocznie
Nr XXII/225/2016 z dnia
30 czerwca 2016 r.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Opoczno

INICJATYWALOKALNA.PL

Czerwiec 2016

Spis treści

Wstęp 3
1. Charakterystyka Gminy Opoczno 4
2. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji 10
3. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźników 15
3.1. Sfera społeczna 15
3.2. Sfera gospodarcza 17
3.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna 19
3.4. Sfera techniczna 21
3.5. Sfera środowiskowa 23
3.6. Wyniki diagnozy w poszczególnych sferach 28
4. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Opoczno 32
5. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Opoczno 34
Spis fotografii 56
Spis map 56
Spis schematów 57
Spis tabel 58
Załącznik 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Opoczno* 59

Wstęp

W związku z przemianami społeczno-gospodarczymi wywołanymi procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniami gospodarki wolnorynkowej, zachodzi szereg niekorzystnych procesów na obszarach jednostek samorządu terytorialnego, takich jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferach: społecznej i gospodarczej. W takiej sytuacji strategiczne programowanie rozwoju gminy, a w szczególności procesu rewitalizacji musi być oparte na wynikach analiz zróżnicowania koncentracji zjawisk kryzysowych wewnątrz gminy. Takie podejście umożliwia zaplanowanie działań odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów występujących na danym obszarze.

Podstawę formalno-prawną dla prowadzenia procesu rewitalizacji przez gminę, w zakresie swoich właściwości, stanowią: *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* zatwierdzone w dniu 03.07.2015 r. przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju oraz *Ustawa z dnia 9 października o rewitalizacji* (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777).

Na mocy art. 3 ust. 1 ww. ustawy „przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do wdrożenia i prowadzenia procesu rewitalizacji stanowią zadania własne gminy". Zgodnie z art. 8 i 11 ust. 2, w przypadku gdy gmina zamierza realizować ww. zadania własne „rada gminy wyznacza, w drodze uchwały z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Do wniosku załącza się diagnozę (…) potwierdzającą spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia".

Niniejszy dokument obejmuje diagnozę Gminy Opoczno, która służy zidentyfikowaniu obszarów gminy w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Analiza obejmuje cały obszar gminy w podziale na ustalone jednostki referencyjne, a przeprowadzona została w oparciu o obiektywne i weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Diagnoza stanowi podstawę do podjęcia przez Radę Miejską w Opocznie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Opoczno, dla którego sporządzony zostanie Gminny Program Rewitalizacji.

1. Charakterystyka Gminy Opoczno

Gmina Opoczno położona jest we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie opoczyńskim. Według danych Urzędu Miejskiego w Opocznie na koniec 2014 roku powierzchnia ogółem gminy wynosiła 191 km^2 (w tym: Miasto Opoczno – 25 km^2 i tereny wiejskie – 166 km^2), natomiast zamieszkiwało ją 35 248 osób (w tym: w Mieście Opoczno – 22 031, a na terenach wiejskich – 13 217 osób).

Mapa 1 Położenie Gminy Opoczno na tle powiatu, województwa i kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapapolski.com.pl

Gmina Opoczno graniczy: od zachodu – z Gminą Sławno, od południa – z Gminą Białaczów, od południowego-wschodu – z Gminą Gowarczów (woj. świętokrzyskie), od wschodu – z Gminą Gielniów (woj. mazowieckie), od północnego-wschodu – z Gminą Drzewica, natomiast od północy – z Gminą Inowłódz (powiat tomaszowski) i Gminą

Poświętne.

Zgodnie z art. 4 ust. 3 *Statutu Gminy Opoczno*[1] gminę tworzą Miasto Opoczno oraz 34 sołectwa. Miasto Opoczno stanowi centrum powiatu opoczyńskiego i pełni funkcje administracyjne, usługowe, oświatowe i kulturalne. Na terenie miasta nie zostały ustanowione jednostki pomocnicze, dlatego w celu przeprowadzenia diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji dokonano podziału Opoczna na trzy obszary, które zostały wyodrębnione zgodnie z granicami obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Opoczno. Zasięg przestrzenny poszczególnych obwodów szkolnych określa *Uchwała Nr XVII/147/12 Rady Miejskiej w Opocznie z dnia 30 marca 2012 roku w sprawie ustalenia planu sieci oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Opoczno* (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2012 r. poz. 1453).

Obwód Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Opocznie[2] obejmuje ulice: Akacjową, Brzozową, Bukową, Czeremchową, Dębową, Fatimską, Głogową, Grabową, Graniczną, Jana Pawła II, Jarzębinową, Jasnogórską, Jesionową, Jodłową, Kalwaryjską, Kasztanową, Klonową, św. Maksymiliana Marii Kolbe, Mikołaja Kopernika od nr 5 do nr 30, Licheńską, Lipową, Łagiewnicką, Modrzewiową, Morwową, Orzechową, Ostrobramską, Partyzantów od nr 26 do nr 34 (numery parzyste) i od nr 35 do końca (numery parzyste i nieparzyste), Marii Skłodowskiej-Curie, Studzieńską, Świerkową, Tujową, Wiązową, Wierzbową.

Obwód Szkoły Podstawowej Nr 2 im. Kazimierza Wielkiego w Opocznie[3] obejmuje ulice: św. Bartłomieja, Edmunda Biernackiego do nr 34, Błonie, Bolesława Chrobrego, Bolesława Krzywoustego, Fryderyka Chopina, ks. bp. Jana Chrapka, Cichą, Daleką, al. Dąbrówki, Romana Dmowskiego, Drzymały, Garncarską, ks. Władysława Gąsiorowskiego, mjr. Hubala, Inowłodzką, św. Jadwigi, św. Jana, Janasa, Kazimierza Wielkiego, pl. Kilińskiego, Kmicica, Kolberga, Kołomurną, Marii Konopnickiej, Mikołaja Kopernika od nr 1 do nr 4A, Kościelną, pl. Kościuszki, Stanisława Kowalskiego, Krokusową, Krótką, Kwiatową, Libiszewską, Liliową, Limanowskiego, Łazienną, Łąkową, św. Łukasza, 1-go Maja, św. Marii Magdaleny, św. Marka, św. Mateusza, Adama Mickiewicza, Mieszka I, Stanisława Moniuszki, Mostową, Narcyzową, Cypriana Kamila Norwida, Nową, Okopową, Parkową, Partyzantów od nr 1 do nr 33 (numery nieparzyste) i od nr 2 do nr 24 (numery parzyste), św. Pawła, Włodzimierza Perzyńskiego, Piaseczną, J. Piłsudskiego, św. Piotra, Piotrkowską od nr 1 do nr 58, Piwną, Plonową, Polną, ks. Popiełuszki, Przedszkolną,

Przodowników Pracy, Robotniczą, Rolną, gen. Roweckiego-Grota, Różaną, Rynek Milenijny, Rzeczną, Siewną, gen. W. Sikorskiego, Skalną, Skrzetuskiego, Juliusza Słowackiego, Sobieskiego, Solidarności, Spacerową, Spokojną, al. Sportową, św. Stanisława, Staromiejską, Stefana Starzyńskiego, Stefana Batorego, Stodolną, pl. Strażacki, 17-go Stycznia, Szewską, Szpitalną, Targową, Uprawną, Wałową, Wapienną, Waryńskiego, Wąską, Władysława Łokietka, Włościańską, św. Wojciecha, Wołodyjowskiego, Zagłoby, pl. Zamkowy, Zielną, Zieloną, Zjazdową, Stefana Żeromskiego, mjr. Żesławskiego, Żytnią.

Obwód Szkoły Podstawowej Nr 3 im. Henryka Sienkiewicza w Opocznie[1] obejmuje ulice: Armii Krajowej, Armii Ludowej, Edmunda Biernackiego od nr 35, Długą, Dworcową, Działkową, Kolejową, Wojciecha Kossaka, Janka Krasickiego, Kuligowską, Leśną, Stanisława Małachowskiego, Jana Matejki, Mokrą, Ogrodową, Osiedle Za Wulkanem, Piotrkowską od nr 59 do nr 246, Powstańców Wielkopolskich, Północną, Przemysłową, Ułana Józefa Puchały, Henryka Sienkiewicza, Słoneczną, Sosnową, Staszica, Szkolną, Torową, Towarową, Juliana Tuwima, Westerplatte, Wiejską, Wincentego Witosa, Wymysłów, Stanisława Wyspiańskiego, Prymasa Stefana Wyszyńskiego, Zakątną.

Podział Gminy Opoczno na jednostki strukturalne na potrzeby przeprowadzenia diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, przedstawia mapa 2.

Należy jednak zaznaczyć, że do opracowania map poglądowych obrazujących podział Gminy Opoczno na jednostki strukturalne, wykorzystano zbiory danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju będących z zasobach Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej[2]. W związku z tym, na przedstawionych mapach 2–7 i 11–13 występują niewielkie rozbieżności w stosunku do przyjętego podziału:

- miejscowość Zameczek na mapie wchodzi w skład sołectwa Sołek,
- sołectwo Wólka Karwicka na mapie przedstawione jest jako Kolonia Wólka Karwicka,
- sołectwo Ziębów na mapie przedstawione jest jako Kolonia Ziębów.

Mapa 2 Podział Gminy Opoczno na jednostki strukturalne

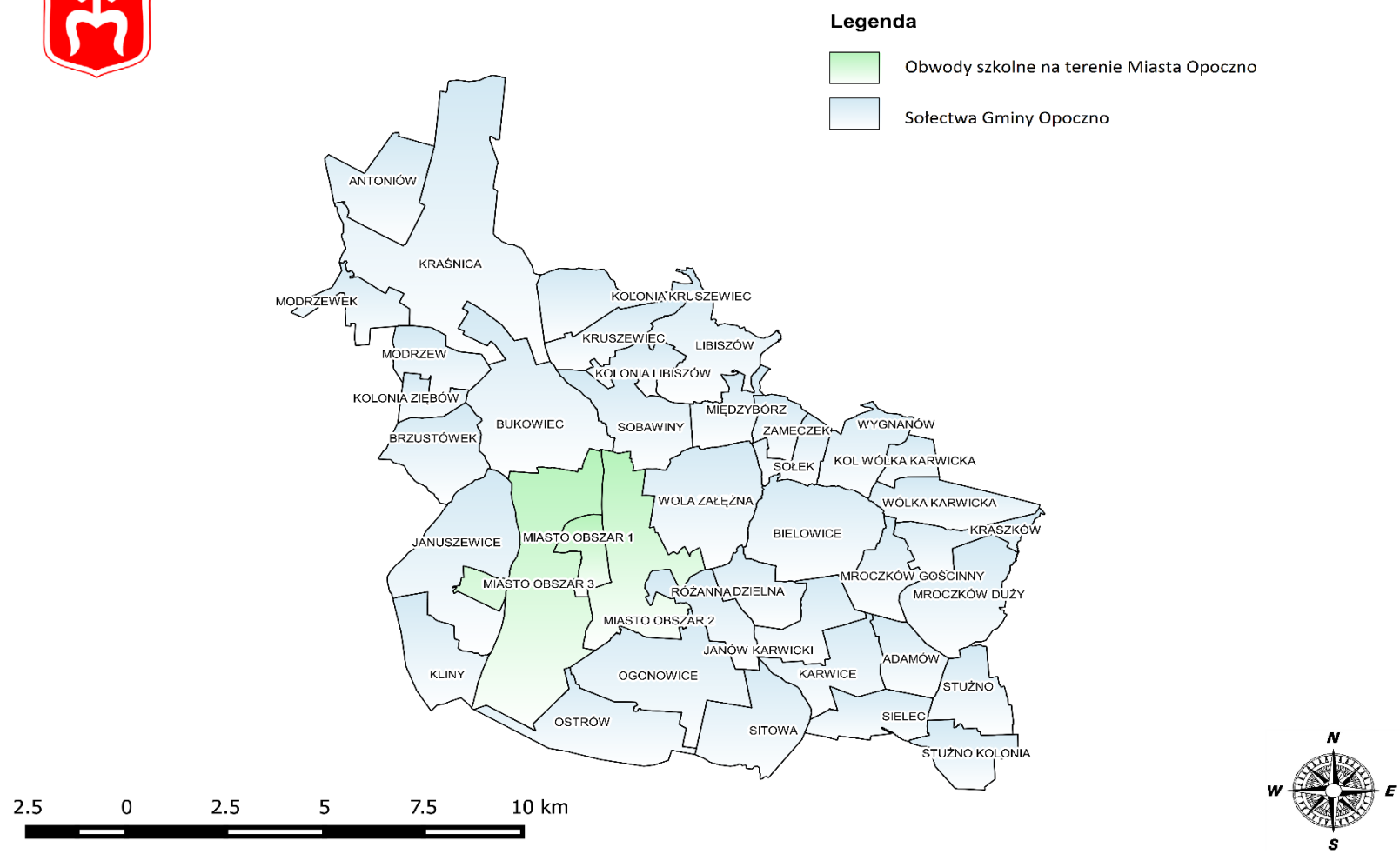

Źród

ło: Opracowanie własne

Podstawowe dane dotyczące powierzchni i liczby ludności poszczególnych sołectw oraz obwodów szkolnych na terenie Miasta Opoczno na koniec 2014 roku, zestawione zostały w tabeli 1.

Tabela 1 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek strukturalnych Gminy Opoczno (dane Urzędu Miejskiego w Opocznie według stanu na koniec 2014 roku)

Lp.	Jednostka strukturalna	Powierzchnia (km^2)	Udział w powierzchni ogólnej gminy (%)	Liczba ludności (osoba)	Udział w liczbie mieszkańców gminy ogółem (%)
Sołectwa gminy					
1.	Adamów	2,8	1,4	191	0,5
2.	Antoniów	4,9	2,6	158	0,4
3.	Bielowice	7,6	4,0	902	2,6
4.	Brzustówek	4,5	2,4	401	1,1
5.	Bukowiec Opoczyński	9,6	5,1	705	2,0
6.	Dzielna	3,0	1,6	618	1,8
7.	Januszewice	8,9	4,7	421	1,2
8.	Janów Karwicki	3,4	1,8	294	0,8
9.	Karwice	4,1	2,1	221	0,6
10.	Kliny	4,2	2,2	355	1,0
11.	Kraśnica	18,8	9,9	670	1,9
12.	Kraszków	2,6	1,4	368	1,0
13.	Kruszewiec	3,1	1,6	276	0,8
14.	Kruszewiec Kolonia	3,6	1,9	313	0,9
15.	Libiszów	5,9	3,1	506	1,4
16.	Libiszów Kolonia	2,0	1,1	311	0,9
17.	Międzybórz	2,6	1,3	239	0,7
18.	Modrzew	3,1	1,6	212	0,6
19.	Modrzewek	2,5	1,3	91	0,3
20.	Mroczków Duży	6,1	3,2	440	1,2
21.	Mroczków Gościnny	3,0	1,6	497	1,4
22.	Ogonowice	8,2	4,3	868	2,5

23.	Ostrów	6,2	3,2	674	1,9
24.	Różanna	3,3	1,7	413	1,2
25.	Sielec	3,4	1,8	109	0,3
26.	Sitowa	5,6	2,9	470	1,3
27.	Sobawiny	4,8	2,5	453	1,3
28.	Sołek	3,3	1,7	151	0,4
29.	Stużno	3,5	1,8	204	0,6
30.	Stużno Kolonia	3,0	1,6	145	0,4
31.	Wola Załężna	7,6	4,0	814	2,3
32.	Wólka Karwicka	5,5	2,9	216	0,6
33.	Wygnanów	3,5	1,9	376	1,1
34.	Ziębów	1,8	0,9	135	0,4
Obwody publicznych szkół podstawowych na terenie Miasta Opoczno					
1.	Obwód Szkoły Podstawowej Nr 1	1,88	1,0	8 345	23,7
2.	Obwód Szkoły Podstawowej Nr 2	8,2	4,3	7 415	21,0
3.	Obwód Szkoły Podstawowej Nr 3	14,7	7,7	6 271	17,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opocznie

2. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opiera się na *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* zatwierdzonych w dniu 03.07.2015 r. przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju oraz *Ustawie z dnia 9 października o rewitalizacji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy *rewitalizacja* to „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych", dlatego przy wyznaczaniu zasięgu obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę zestaw kryteriów zawarty w art. 9 ust. 1 ustawy i w ww. Wytycznych, który wskazuje na istnienie stanu kryzysowego na danym terenie.

Stan kryzysowy zdefiniowany został jako „stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

1) *gospodarczej* – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
2) *środowiskowej* – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska;
3) *przestrzenno-funkcjonalnej* – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;
4) *technicznej* – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy”[1].

W związku z powyższym, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego, Gmina Opoczno podzielona została na *jednostki strukturalne (referencyjne)*, w sposób odpowiadający istniejącym powiązaniom funkcjonalnym. W procesie diagnostycznym na terenie wiejskim gminy przyjęto podział na sołectwa, natomiast z powodu braku wyodrębnionych jednostek pomocniczych na terenie Miasta Opoczno wzięto pod uwagę istniejący podział na 3 obwody publicznych szkół podstawowych. Analiza danych ilościowych w ustalonych jednostkach strukturalnych pozwoliła na stosunkowo łatwe zidentyfikowanie lokalizacji problemów i wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego.

Zgodnie z ww. Wytycznymi w przeprowadzonej diagnozie na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano analizy porównawczej jednostek referencyjnych, opartej na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji we

wszystkich sferach, pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych i potencjałów lokalnych na terenie gminy. Syntetyczne wskaźniki koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach przedstawione zostały na mapach poglądowych Gminy Opoczno z podziałem na jednostki strukturalne. Jako główne kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego przyjęto wskaźniki przedstawione w tabeli 2.

Tabela 2 Wskaźniki obrazujące sytuację na terenie Gminy Opoczno w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Sfera	Cechy szczegółowe sfery	Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
SPOŁECZNA	Trendy demograficzne	1.	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	%
		2.	Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	%
		3.	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	%
		4.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	szt.
	Sytuacja na rynku pracy/bezrobocie	5.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym	%
		6.	Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy w % bezrobotnych ogółem	%
	Opieka społeczna	7.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w % ludności ogółem	%
		8.	Udział dzieci do lat 17 na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%
	Skala problemów społecznych	9.	Liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców	szt.
		10.	Liczba osób którym przyznano świadczenie z	szt.

			pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1 000 mieszkańców	
		11.	Liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo--wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1 000 mieszkańców	szt.
		12.	Liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1 000 mieszkańców	szt.
		13.	Liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na 1 000 mieszkańców	szt.
		14.	Liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 1 000 mieszkańców	szt.
		15.	Liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców	szt.
	Poziom edukacji i wychowania przedszkolnego	16.	Średnie % wyniki ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej *(dane dla gminy)*	%
		17.	Średnie % wyniki z egzaminów gimnazjalnych *(dane dla gminy)*	%
		18.	Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym *(dane dla gminy)*	%
	Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego	19.	Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1 000 mieszkańców	szt.
		20.	Wskaźnik wykrywalności przestępstw stwierdzonych przez Policję	%
	Udział w życiu publicznym	21.	Frekwencja w wyborach władz samorządowych w 2014 roku	%
	Aktywność	22.	Liczba fundacji,	szt.

	społeczna/kulturalna mieszkańców		stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców *(dane dla gminy)*	
GOSPODARCZA	Przedsiębiorczość mieszkańców	23.	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	szt.
	Sytuacja gospodarcza	24.	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców *(dane dla gminy)*	szt.
		25.	Liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców *(dane dla gminy)*	szt.
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Wyposażenie w infrastrukturę społeczną	26.	Powierzchnia terenów zagospodarowanych po działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 1 000 mieszkańców	km^2
	Poziom obsługi komunikacyjnej	27.	Udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków ogółem	%
TECHNICZNA	Mieszkalnictwo	28.	Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	szt.
	Wyposażenie w infrastrukturę techniczną	29.	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%
		30.	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%
ŚRODOWISKOWA	Zieleń urządzona	31.	Udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni terenu	%
	Formy ochrony przyrody	32.	Objęcie formami ochrony przyrody	TAK/NIE
	Tereny zalewowe	33.	Położenie na terenach zalewowych	TAK/NIE

Źródło: Opracowanie własne

Proces diagnostyczny został przeprowadzony we współpracy pracowników Urzędu Miejskiego w Opocznie i jednostek organizacyjnych gminy wraz z zespołem zewnętrznych ekspertów. W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter kompleksowy i łączy wykorzystanie metod ilościowych z jakościowymi. Dla przyjętych jednostek referencyjnych pozyskano dane statystyczne gromadzone w zasobach Urzędu Miejskiego w Opocznie, Ośrodka Pomocy Społecznej w Opocznie, Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Opocznie sp. z o.o. oraz instytucji zewnętrznych, m.in.: Powiatowego Urzędu Pracy w Opocznie, Komendy Powiatowej Policji w Opocznie oraz Urzędu Statystycznego w Łodzi. Część pozyskanych danych została wykorzystana do porównawczej analizy ilościowej wskaźników ze średnią wartością dla całej gminy, a część posłużyła do dokonania analizy jakościowej charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i problemy obszarów oraz lokalne potencjały. Dodatkowym narzędziem służącym pozyskaniu informacji na potrzeby diagnozy był spacer studyjny ekspertów zewnętrznych z pracownikiem Urzędu Miejskiego w Opocznie, który miał na celu zdiagnozowanie problemów w sferze funkcjonalno-przestrzennej.

Delimitacja obszaru rewitalizacji dokonana została przy uwzględnieniu zapisów art. 10 ustawy o rewitalizacji, który stanowi, że jest to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację".

Zgodnie z powyższym, wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich było stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. Drugą z przesłanek było uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Takie uzasadnienie obejmuje przedstawienie możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji lokalnych potencjałów, a także nawiązanie do gminnych dokumentów strategicznych i planistycznych, w których wybrany obszar będzie ujęty jako ośrodek koncentracji aktywności społeczno-gospodarczej w gminie.

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Gminie Opoczno, przedstawiona została na schemacie 1.

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Opoczno

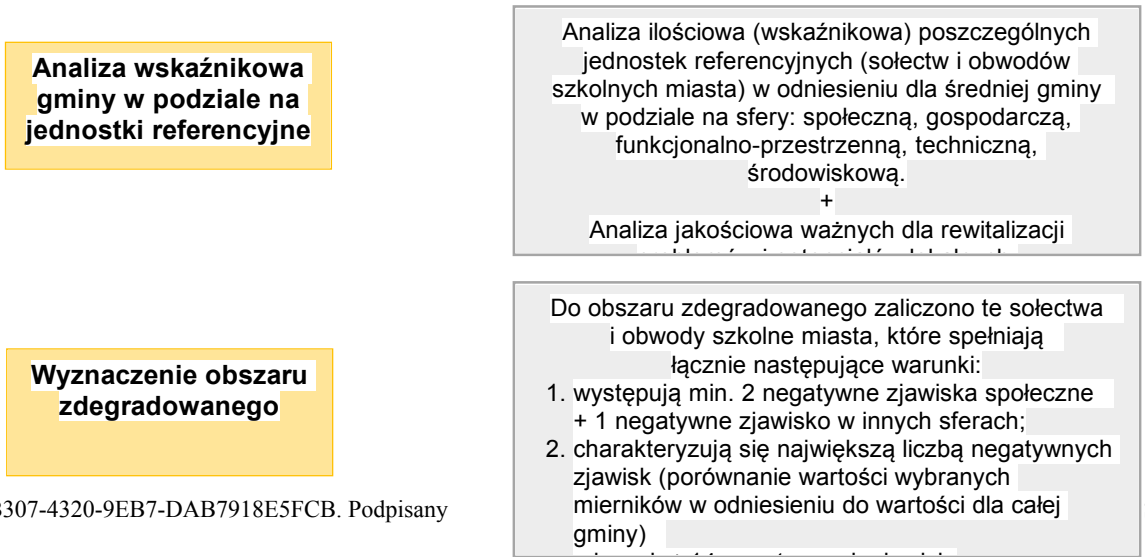

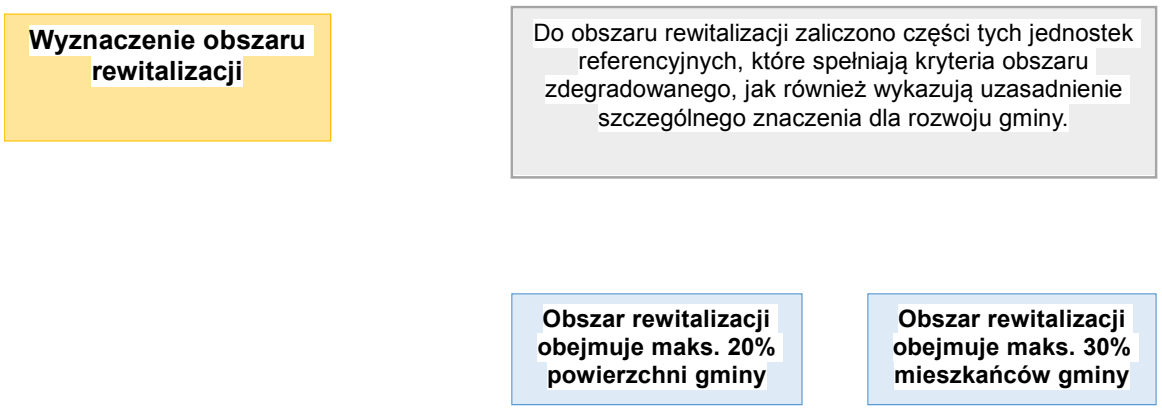

Źródło: Opracowanie własne

3. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźników

Sfera społeczna

Sfera społeczna jest najważniejszym elementem procesu diagnostycznego na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ponieważ celem planowanych działań jest poprawa warunków i jakości życia społeczności lokalnej. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na danym obszarze gminy świadczy „koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym".

W związku z tym, wykonana została porównawcza analiza ilościowa danych statystycznych w zakresie: trendów demograficznych, sytuacji na rynku pracy/bezrobocia, opieki społecznej, skali problemów społecznych, poziomu edukacji i wychowania przedszkolnego, stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, udziału w życiu publicznym oraz aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców.

Przyjęto metodę równych przedziałów, która daje najlepsze rezultaty dla danych o równomiernym rozkładzie, kiedy zachodzi podobna liczebność obserwacji we wszystkich klasach. Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej zostały przedstawione w poszczególnych grupach: bardzo wysokie natężenie problemów (11–13), wysokie natężenie problemów (9–10), średnie natężenie problemów (6–8), niskie natężenie problemów (3–5).

Z uwagi na trudności w pozyskaniu danych zagregowanych do poziomu sołectw gminy i obwodów szkolnych na terenie miasta, część wskaźników charakteryzujących sferę społeczną podana została wyłącznie jako średnia dla całej gminy. Została ona porównana do średniej dla powiatu opoczyńskiego, województwa łódzkiego i Polski, aby zobrazować sytuację społeczną na terenie gminy. W związku z tym nastąpiła również konieczność wyłączenia tych wskaźników z analizy ilościowej problemów.

Po przeanalizowaniu zgromadzonych danych, które przedstawione są w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Opoczno* można stwierdzić, że największe natężenie problemów zidentyfikowanych w sferze społecznej występuje w sołectwach: Modrzewek (13), Wygnanów (13), Kraśnica (12), Sielec (12), Stużno (12), w obwodzie Szkoły Podstawowej nr 2 na terenie Miasta Opoczno (12), a także sołectwach Modrzew (11) i Mroczków Duży (11). Poglądową koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w poszczególnych jednostkach referencyjnych przedstawiono na mapie 3.

Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno

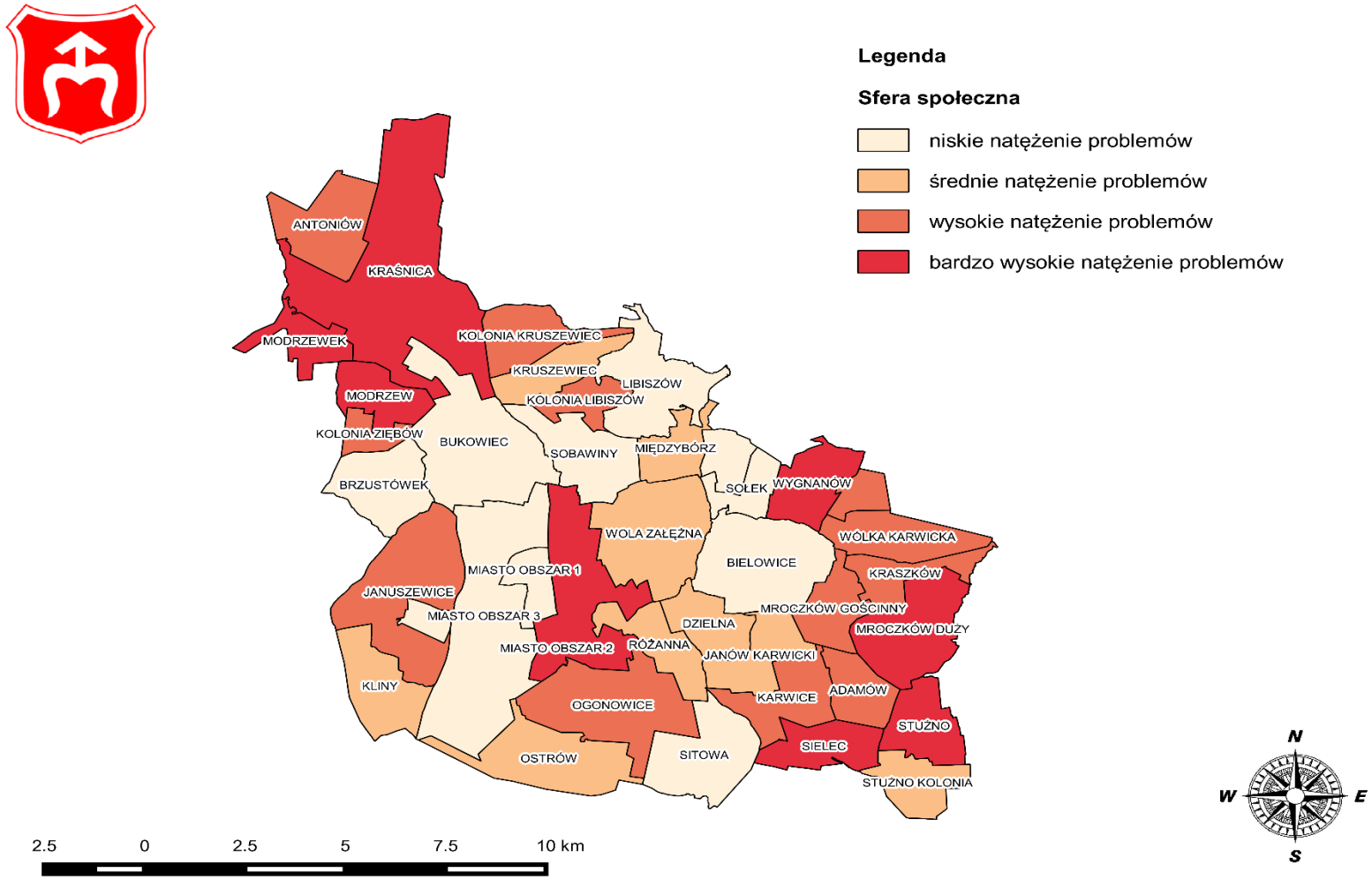

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opocznie, Ośrodka Pomocy Społecznej w Opocznie, Powiatowego Urzędu Pracy w Opocznie, Komendy Powiatowej Policji w Opocznie

Sfera gospodarcza

Na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy może znajdować się w stanie kryzysowym z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, w szczególności takich jak: „niski stopień przedsiębiorczości czy słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw".

Sytuację w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców na terenie Gminy Opoczno zobrazowano przy pomocy wskaźnika „Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym".

Z uwagi na brak możliwości pozyskania danych zagregowanych do poziomu sołectw gminy i obwodów szkolnych na terenie miasta, pozostałe dwa wskaźniki, tj. „liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców" oraz „liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców" podane zostały wyłącznie jako średnia dla całej gminy. Została ona porównana do średniej dla powiatu opoczyńskiego, województwa łódzkiego i Polski, aby zobrazować sytuację gospodarczą na terenie gminy. W związku z tym, zaistniała również konieczność wyłączenia ww. wskaźników z analizy porównawczej.

Z danych przedstawionych w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Opoczno* wynika że obszary, które charakteryzują się niższą średnią wartością ww. wskaźnika w porównaniu do średniej dla całej gminy to tereny wiejskie obejmujące większość sołectw gminy (oprócz sołectw: Adamów, Karwice i Mroczków Gościnny), a także obwód Szkoły Podstawowej nr 1 w Opocznie. Ponadto nie zalicza się do obszarów problemowych w tym zakresie pozostałych dwóch obwodów szkolnych na terenie Miasta Opoczna, ponieważ charakteryzują się one wyższą w odniesieniu do średniej w gminie „liczbą zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym". Jest to uzasadnione, ponieważ Opoczno stanowi centrum aktywności gospodarczej związanej z oddziaływaniem miasta jako głównego ośrodka zaspokajającego potrzeby mieszkańców gminy. Ponadto na terenie miasta zlokalizowane są największe przedsiębiorstwa związane m.in. z długoletnimi tradycjami ceramicznymi gminy.

Koncentrację stanu kryzysowego w sferze gospodarczej w podziale na poszczególne jednostki referencyjne Gminy Opoczno przedstawia mapa 4.

Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno

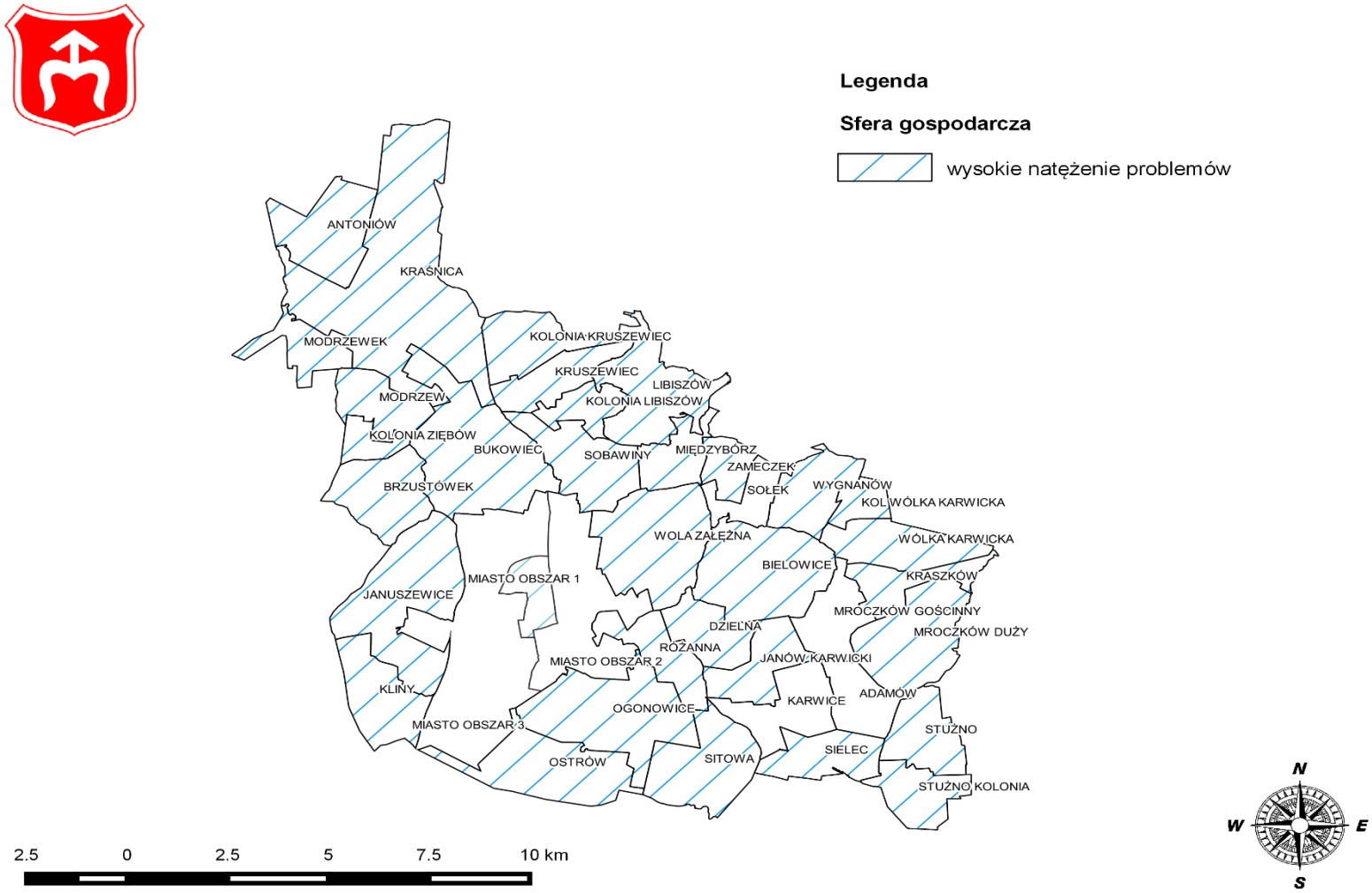

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Łodzi

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Według zapisów art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno--funkcjonalnych, a w szczególności „niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych".

W związku z powyższym, dokonano diagnozy ww. problemów za pomocą porównania wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę przestrzenno-funkcjonalną ze średnią wartością dla całej Gminy Opoczno. Do analizy przyjęto następujące wskaźniki: „powierzchnia terenów zagospodarowanych pod działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 1 000 mieszkańców" oraz „udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków ogółem".

Na podstawie zebranych danych w podziale na przyjęte jednostki referencyjne Gminy Opoczno zawartych w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Opoczno* można stwierdzić, że największą koncentracją ww. problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej charakteryzują się sołectwa: Bukowiec, Dzielna, Janów Karwicki, Kruszewiec, Kruszewiec Kolonia, Sielec, Stużno, Stużno Kolonia, Wólka Karwicka, Wygnanów oraz obwód Szkoły Podstawowej nr 1 na terenie Miasta Opoczno.

Rozkład koncentracji stanu kryzysowego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w podziale na poszczególne jednostki referencyjne Gminy Opoczno, przedstawia mapa 5.

Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno

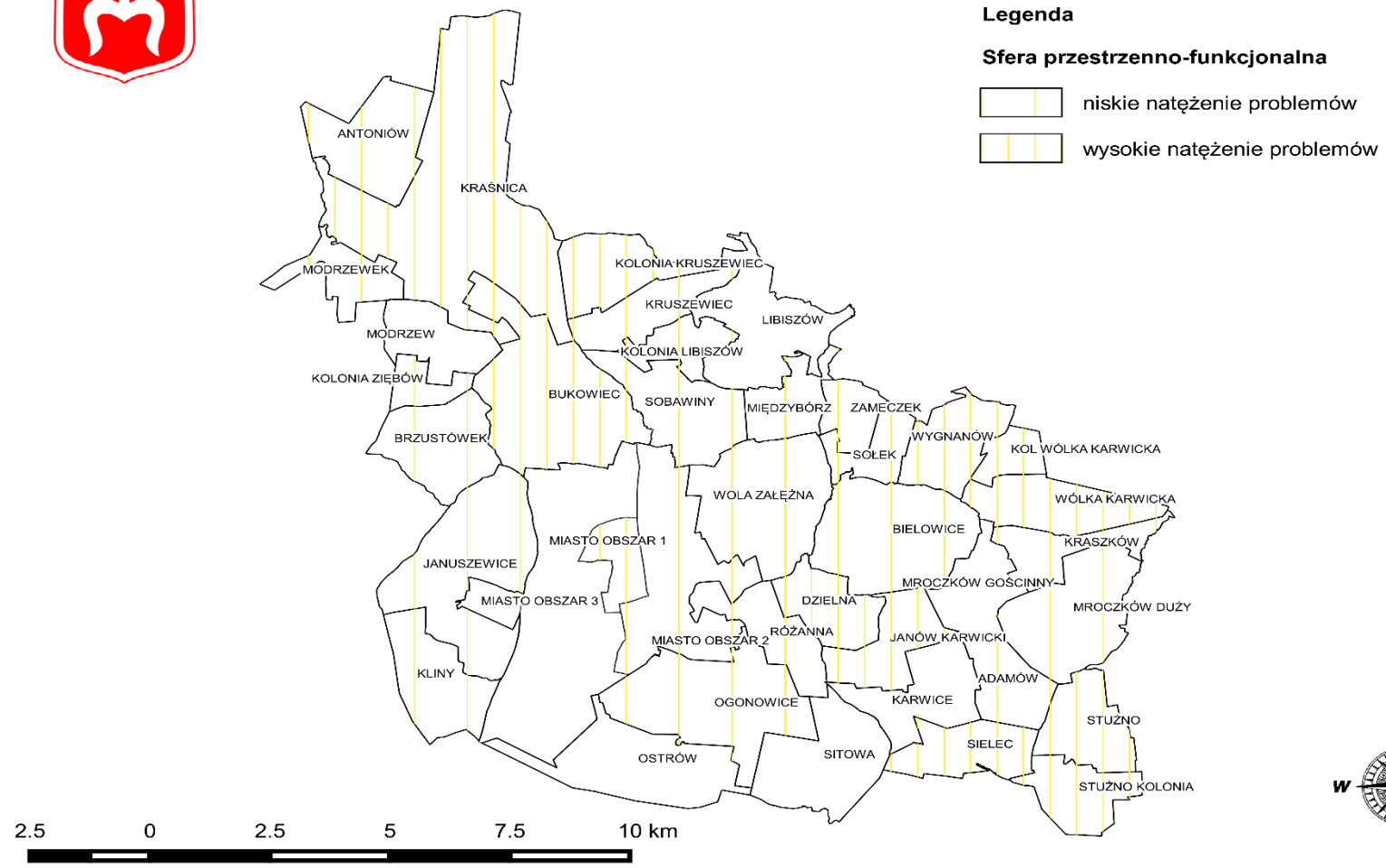

Źródło: Opracowanie własne podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opocznie

Sfera techniczna

Infrastruktura techniczna gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną w sensie jej struktury, lokalizacji, jakości i dostępności ma znaczny wpływ na rozwój jednostki samorządu oraz stanowi jeden z podstawowych czynników kształtujących jej atrakcyjność i konkurencyjność. Przesądza również o kosztach inwestycyjnych rewitalizacji danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych w jej zakresie zadań.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 4 o stanie kryzysowym na obszarze gminy świadczą również wskaźniki charakteryzujące sferę techniczną, a są to w szczególności „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska".

Do zdiagnozowania występujących problemów w ww. sferze wybrano następujące wskaźniki: „budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców", „udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych", „udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych", których wartości w poszczególnych jednostkach referencyjnych porównano do średniej dla całej gminy.

Biorąc pod uwagę dane zawarte w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Opoczno*, należy wskazać, że największa koncentracja problemów w sferze technicznej występuje na terenie sołectw: Libiszów, Sielec, Sołek i Stużno Kolonia.

Rozmieszczenie natężenia problemów w sferze technicznej w podziale na poszczególne jednostki referencyjne Gminy Opoczno, przedstawiono na mapie 6.

Mapa 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno

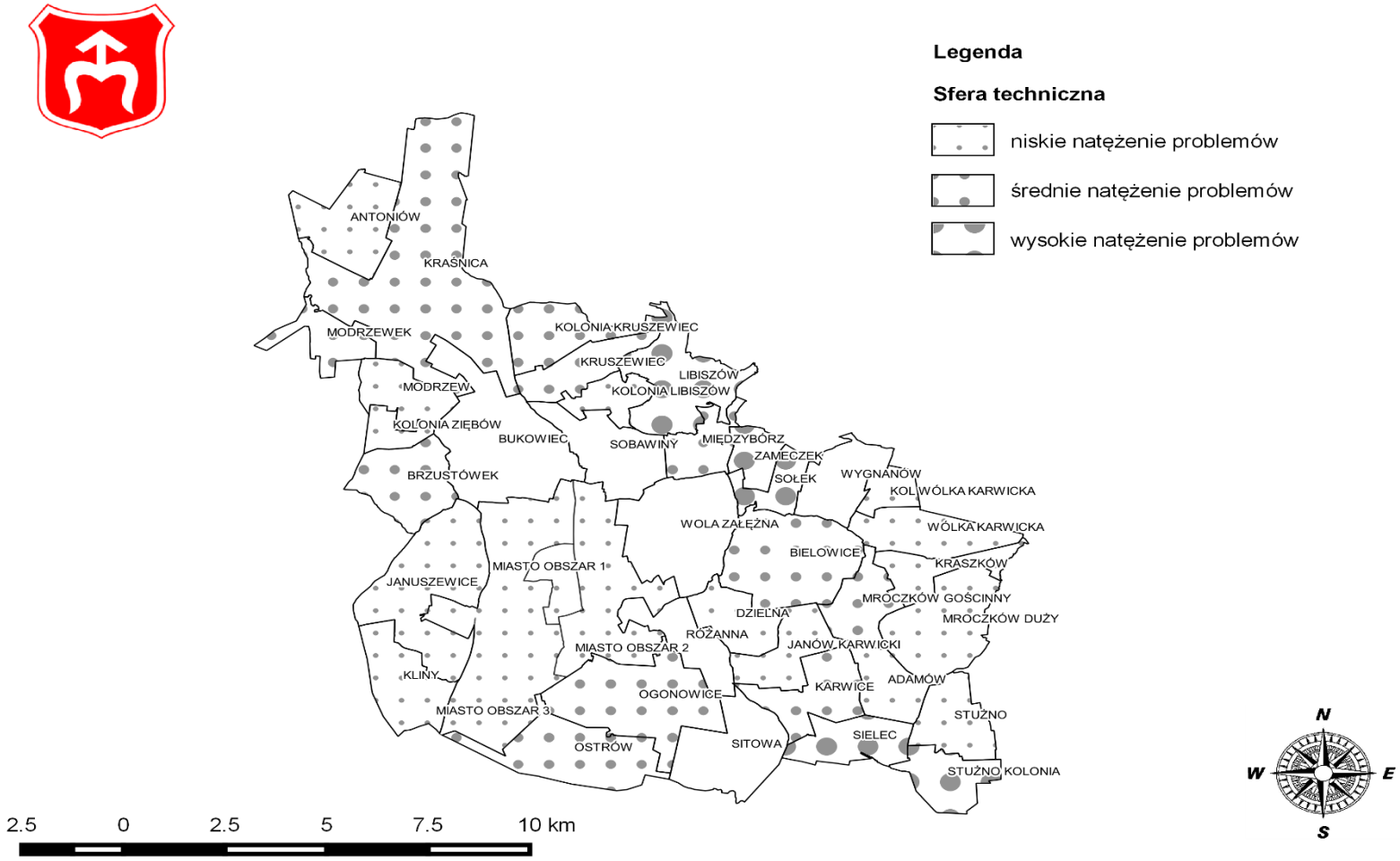

Źród

ło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opocznie

Sfera środowiskowa

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 3 obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, a w szczególności „przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska".

Z uwagi na brak możliwości pozyskania danych zagregowanych do poziomu sołectw gminy i obwodów szkolnych na terenie miasta, sytuację w zakresie stanu środowiska zdiagnozowano m.in. na podstawie wskaźnika „udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni terenu", którego wartości dla poszczególnych jednostek referencyjnych zostały przedstawione na mapie 7.

Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie corocznie opracowywanych raportów przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi dotyczących oceny jakości powietrza w województwie łódzkim[1].

Z uwagi na ochronę zdrowia, dotyczyła ona wieloetapowej klasyfikacji dla następujących parametrów: pył zawieszony PM10 (rok), pył zawieszony PM10 (24-godziny), benzo(a)piren w pyle PM10 (rok), pył zawieszony PM2,5 (rok). Miasto Opoczno wyznaczone zostało w 2014 roku do działań naprawczych ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnych norm dla wszystkich ww. wskaźników.

Wartość średniego rocznego stężenia pyłu PM10 sięgała w centrum Miasta Opoczna 55,1µg/m^3 (tj. 137,7% D_a). Obszar przekroczeń dopuszczalnego poziomu obejmował swym zasięgiem obszar centrum oraz północno-wschodniej części miasta (mapa 8).

Wartość maksimum stężenia 24-godzinnego PM10 sięgała w centrum Miasta Opoczna 112µg/m^3 (tj. 224% D_{24}). Obszar przekroczeń dobowego dopuszczalnego poziomu stężenia obejmował zasięgiem całe centrum, wykraczając miejscami poza granice miasta (mapa 9).

Udokumentowany pomiarami obszar przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu (B(a)P) obejmował Miasto Opoczno. Podobnie jak w roku 2013 poziom stężenia był najwyższy w całym województwie i wyniósł aż 14,6ng/m^3 (tj. 1460% D_{dc}). Obszar przekroczeń poziomu docelowego wykraczał poza granice miasta i obejmował również południowo-zachodnią część gminy (mapa 10).

Mapa 7 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno

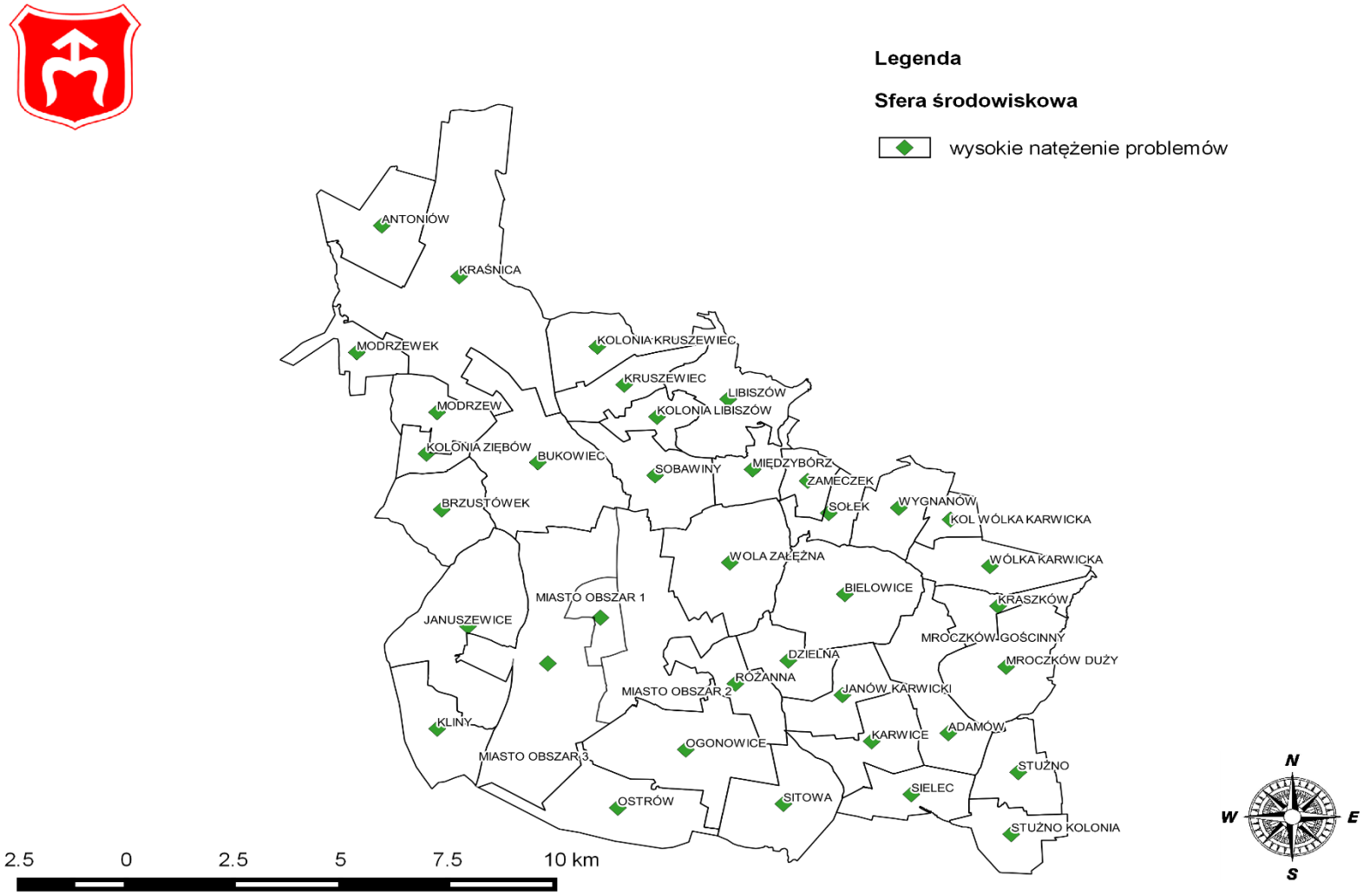

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opocznie

Mapa 8 Obszar przekroczeń średniej rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 we wschodniej części strefy łódzkiej w 2014 roku

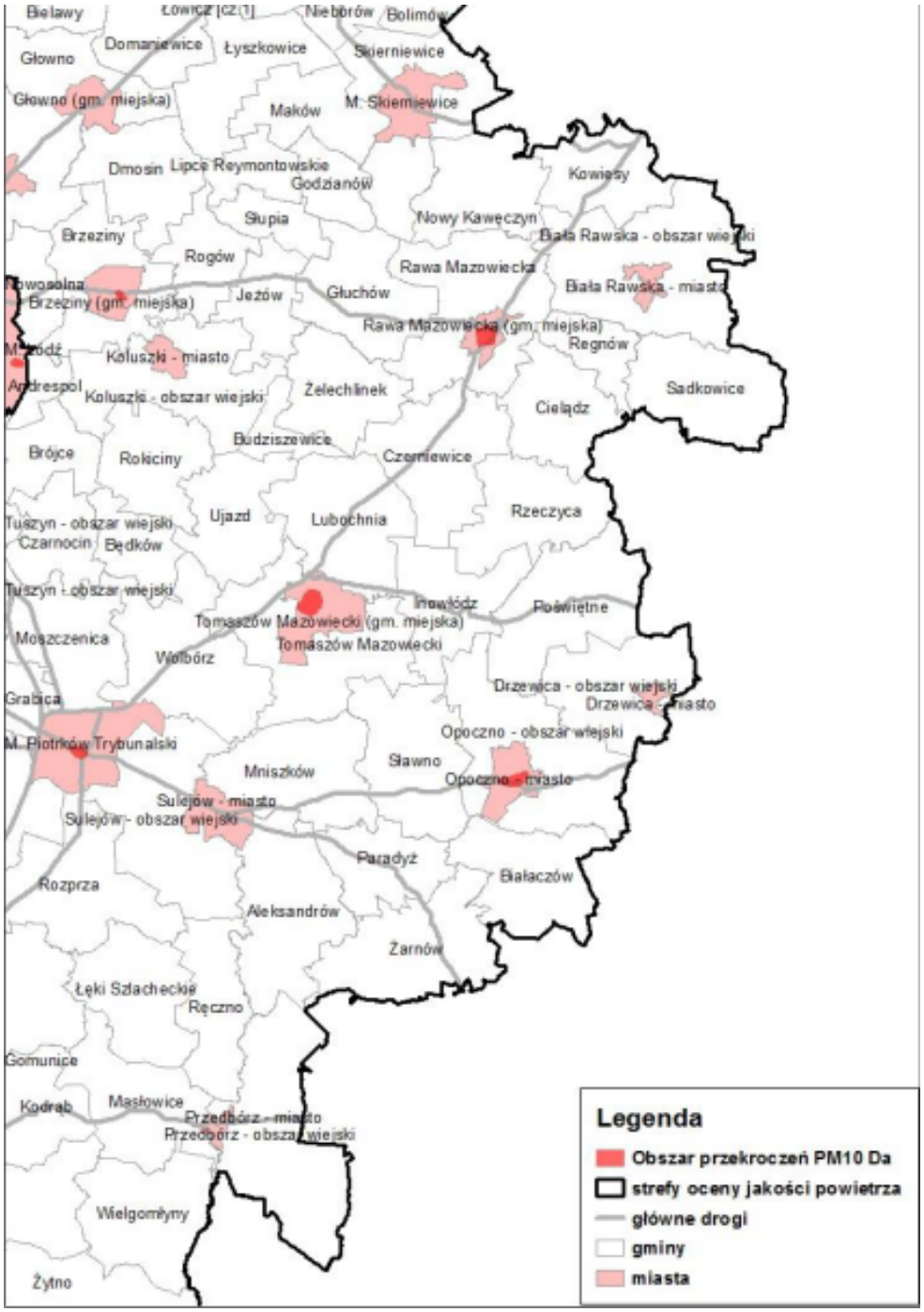

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2014 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, Łódź 2015, s. 116.

Mapa 9 Obszar przekroczeń średniej 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 we wschodniej części strefy łódzkiej w 2014 roku

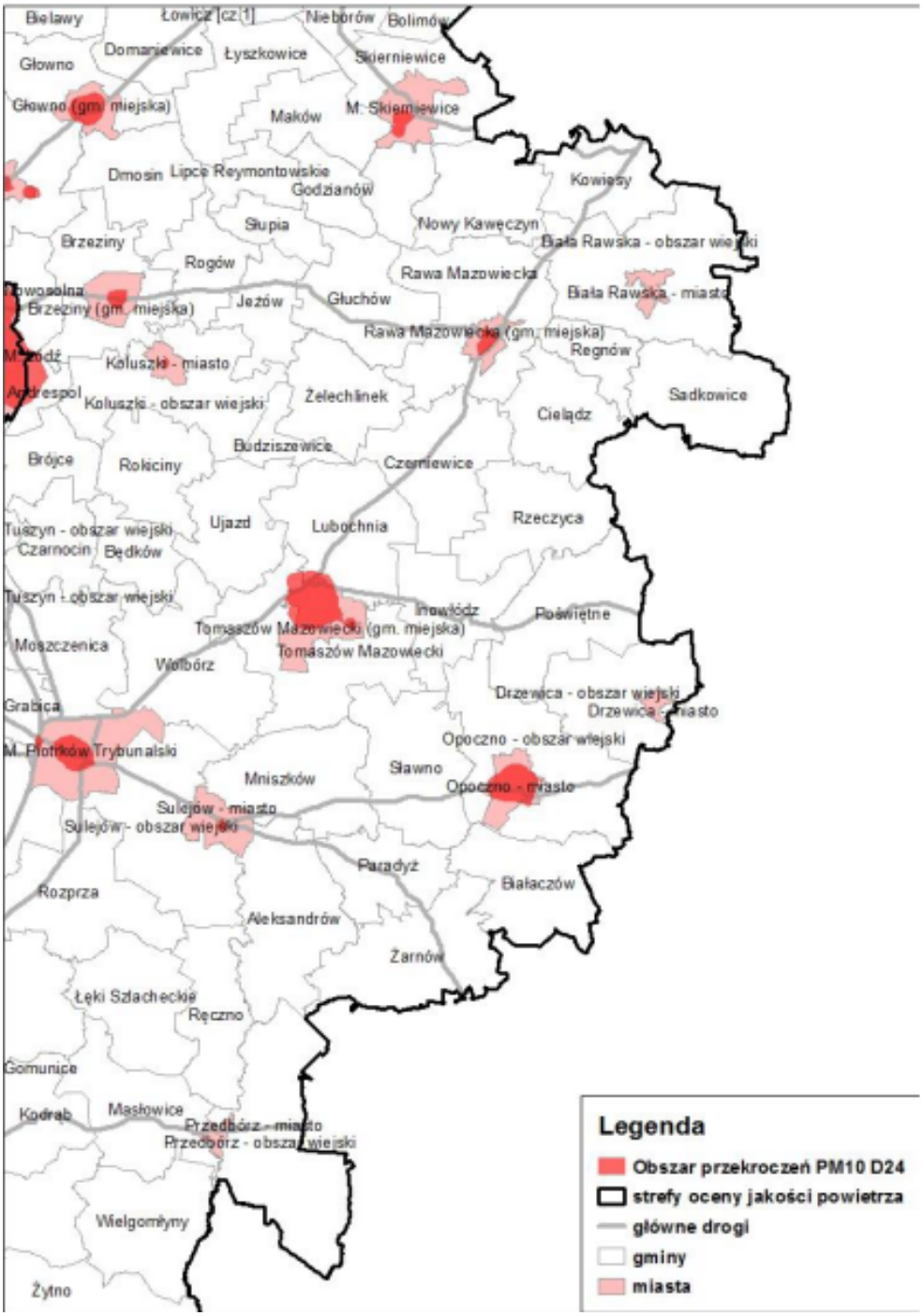

Źródło: ocena powietrza w województwie w 2014 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łódź 112.

Roczna jakości łódzkim r., Łodzi, 2015, s.

Mapa 10 Obszar przekroczeń średniej rocznej wartości poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyle PM10 we wschodniej części strefy łódzkiej w 2014 roku

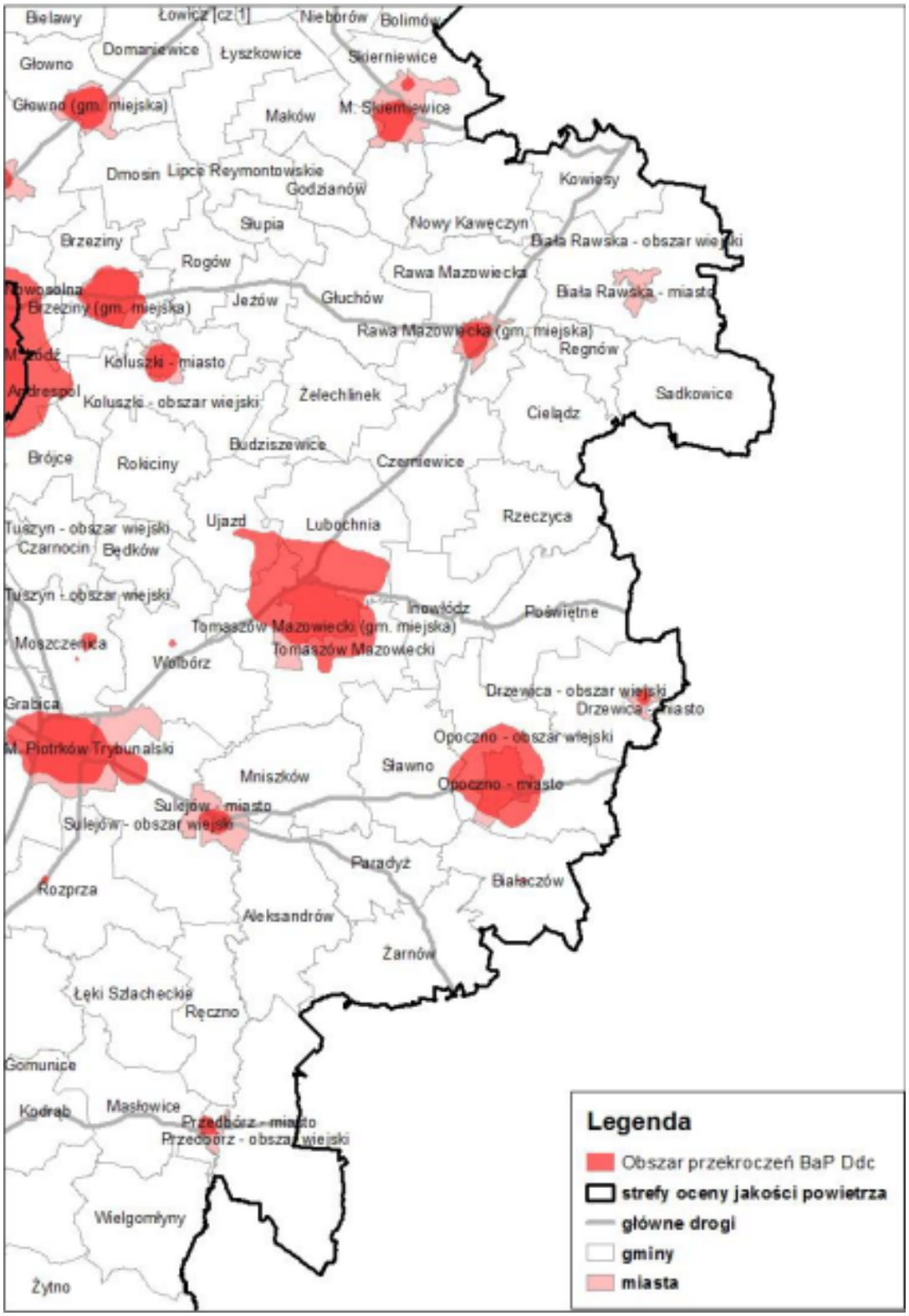

Źródło: ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w roku 2014, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, Łódź 2015, 125 s.

Wyniki diagnozy w poszczególnych sferach

W związku z tym, że rewitalizacja ma wymiar terytorialny, ważne są te obszary gminy gdzie występuje koncentracja negatywnych zjawisk i lokalnych potencjałów. Efektem przeprowadzonej diagnozy Gminy Opoczno w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej w podziale na przyjęte jednostki referencyjne jest opracowana mapa poglądowa łącząca dane z różnych dziedzin. W ten sposób została wykonana rzetelna analiza, która jednoznacznie wskazała na których obszarach gminy nakładają się różnego rodzaju problemy.

Ważnym elementem diagnozy jest również określenie lokalnych potencjałów, które można wykorzystać do przezwyciężenia stanu kryzysowego na danym obszarze. Bez takiego podejścia nie ma szans na powodzenie procesu rewitalizacji oraz na trwałą i realną poprawę jakości i warunków życia społeczności lokalnej. Zidentyfikowane potencjały lokalne w podziale na sołectwa i obwody szkolne Miasta Opoczno zawarte zostały w tabeli 3.

Tabela 3 Potencjały lokalne w podziale na sołectwa i obwody szkolne Miasta Opoczno

Lp.	Nazwa	Zidentyfikowane potencjały lokalne
Teren Miasta Opoczno		
1.	Obwód Szkoły Podstawowej nr 1	1. Położenie w centralnej części Polski w niedalekiej odległości od ważnych ośrodków (Łódź – 80 km, Warszawa – 120 km) przy ważnych szlakach komunikacyjnych (droga krajowa nr 12, projektowana droga ekspresowa S 12, Centralna Magistrala Kolejowa z przystankiem, linie kolejowe nr 25 i 22). 2. Tradycje, potencjał techniczny i kadrowy w branży ceramicznej. 3. Aktywność społeczności lokalnej, kultywowanie folkloru z jednoczesnym procesem restrukturyzacji wsi.
2.	Obwód Szkoły Podstawowej nr 2	
3.	Obwód Szkoły Podstawowej nr 3	
Tereny wiejskie gminy		
1.	Adamów	1. Aktywność społeczności lokalnej. 2. Kultywowanie folkloru.
2.	Antoniów	1. Tereny przeznaczone pod zabudowę letniskową. 2. Duży kompleks leśny wchodzący w skład Spalsko-Sulejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. 3. Stawy rybne.
3.	Bielowice	1. Aktywność społeczności lokalnej, kultywowanie folkloru. 2. Gleby III klasy bonitacyjnej. 3. Zaplecze edukacyjne: szkoła podstawowa, świetlica wiejska.
4.	Brzustówek	1. Aktywność społeczności lokalnej. 2. Kultywowanie folkloru.

5.	Bukowiec Opoczyński	1. Aktywność społeczności lokalnej, kultywowanie folkloru. 2. Aktywność gospodarcza (kilka firm). 3. Położenie przy drodze wojewódzkiej 726.
6.	Dzielna	1. Aktywność społeczności lokalnej. 2. Kultywowanie folkloru. 3. Położenie przy drodze krajowej nr 12.
7.	Januszewice	1. Gleby III klasy bonitacyjnej. 2. Korzystne położenie komunikacyjne przy drodze krajowej nr 12, przy drodze wojewódzkiej nr 713, przy projektowanej drodze ekspresowej S 12. 3. Tereny przeznaczone pod zabudowę produkcyjno-składową.
8.	Janów Karwicki	1. Złoża piasków i żwirów. 2. Tereny przeznaczone pod zabudowę produkcyjno-składową. 3. Położenie w sąsiedztwie drogi krajowej nr 12.
9.	Karwice	1. Złoża piasków i żwirów. 2. Aktywność społeczności lokalnej. 3. Kultywowanie folkloru.
10.	Kliny	1. Położenie przy drodze krajowej nr 12. 2. Ujęcie wody głębinowej wysokiej jakości. 3. Przystanek Opoczno-Południe na Centralnej Magistrali Kolejowej.
11.	Kraśnica	1. Aktywność społeczności lokalnej, kultywowanie folkloru. 2. Zaplecze do działalności kulturalno-oświatowej. 3. Lasy.
12.	Kraszków	1. Złoża piaskowca. 2. Położenie przy drodze krajowej nr 12. 3. Teren poprzemysłowy.
13.	Kruszewiec	1. Tereny obsługi taboru kolejowego Centralnej Magistrali Kolejowej. 2. Tereny przeznaczone pod zabudowę produkcyjno-składową przy drodze wojewódzkiej nr 726.
14.	Kruszewiec Kolonia	1. Tereny przeznaczone pod zabudowę produkcyjno-składową przy drodze wojewódzkiej nr 726.
15.	Libiszów	1. Gleby III klasy bonitacyjnej. 2. Zaplecze edukacyjne (szkoła podstawowa).
16.	Libiszów Kolonia	1. Aktywność społeczności lokalnej. 2. Aktywność gospodarcza.
17.	Międzybórz	1. Tereny zabudowy letniskowej. 2. Sąsiedztwo stawów rybnych o dużej powierzchni.
18.	Modrzew	1. Aktywność społeczności lokalnej. 2. Aktywność gospodarcza.
19.	Modrzewek	1. Tereny zabudowy letniskowej, tereny leśne.
20.	Mroczków Duży	1. Aktywność społeczności lokalnej.
21.	Mroczków Gościnny	1. Położenie przy drodze krajowej nr 12. 2. Złoża piaskowca, piasków i żwirów. 3. Aktywność gospodarcza i społeczno-kulturalna. 4. Zaplecze edukacyjne (szkoła podstawowa, świetlica wiejska, park z końca XIX w.).

22.	Ogonowice	1. Zaplecze edukacyjne (szkoła podstawowa, świetlica wiejska). 2. Położenie przy drodze wojewódzkiej nr 726. 3. Rzeka Drzewiczka, część zachodnia położona jest w granicach Białaczowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.
23.	Ostrów	1. Położenie przy drodze wojewódzkiej nr 726. 2. Aktywność społeczności lokalnej. 3. Położenie w granicach Białaczowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.
24.	Różanna	1. Tereny do zabudowy mieszkaniowej w bezpośrednim sąsiedztwie miasta. 2. Położenie przy drodze krajowej nr 12.
25.	Sielec	1. Lasy.
26.	Sitowa	1. Tereny zabudowy letniskowej. 2. Rzeka Drzewiczka, teren pod lokalizację zbiornika wodnego. 3. Aktywność społeczności lokalnej, kultywowanie folkloru.
27.	Sobawiny	1. Aktywność gospodarcza (dwa duże zakłady przetwórstwa mięsnego). 2. Projektowana droga ekspresowa S 12.
28.	Sołek	1. Projektowana droga ekspresowa S 12. 2. Aktywność gospodarcza (zakład przemysłu drzewnego). 3. Walory krajobrazowe: dwór z XVII w., park z XIX w. stawy rybne, rzeka Drzewiczka.
29.	Stużno	1. Pozostałości po dworze obronnym z XIV w. 2. Lasy.
30.	Stużno Kolonia	1. Złoża piasku i żwiru.
31.	Wola Załężna	1. Gleby III klasy bonitacyjnej. 2. Projektowana droga ekspresowa S 12. 3. Bezpośrednie sąsiedztwo Miasta Opoczno.
32.	Wólka Karwicka	1. Projektowana droga ekspresowa S 12. 2. Lasy.
33.	Wygnanów	1. Projektowana droga ekspresowa S 12. 2. Zaplecze edukacyjne (gimnazjum, świetlica wiejska).
34.	Ziębów	1. Zaplecze edukacyjne (szkoła podstawowa).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opocznie

Kartograficzne przedstawienie wyników diagnozy (metoda kartogramu) w poszczególnych sferach na terenie jednostek referencyjnych Gminy Opoczno oraz nakładanie się koncentracji zjawisk kryzysowych prezentuje mapa 11. Stanowi ona podstawę i uzasadnienie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie skoncentrowania działań na określonym obszarze rewitalizacji w Gminie Opoczno.

Mapa 11 Koncentracja negatywnych zjawisk we wszystkich sferach w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno – wskaźnik syntetyczny

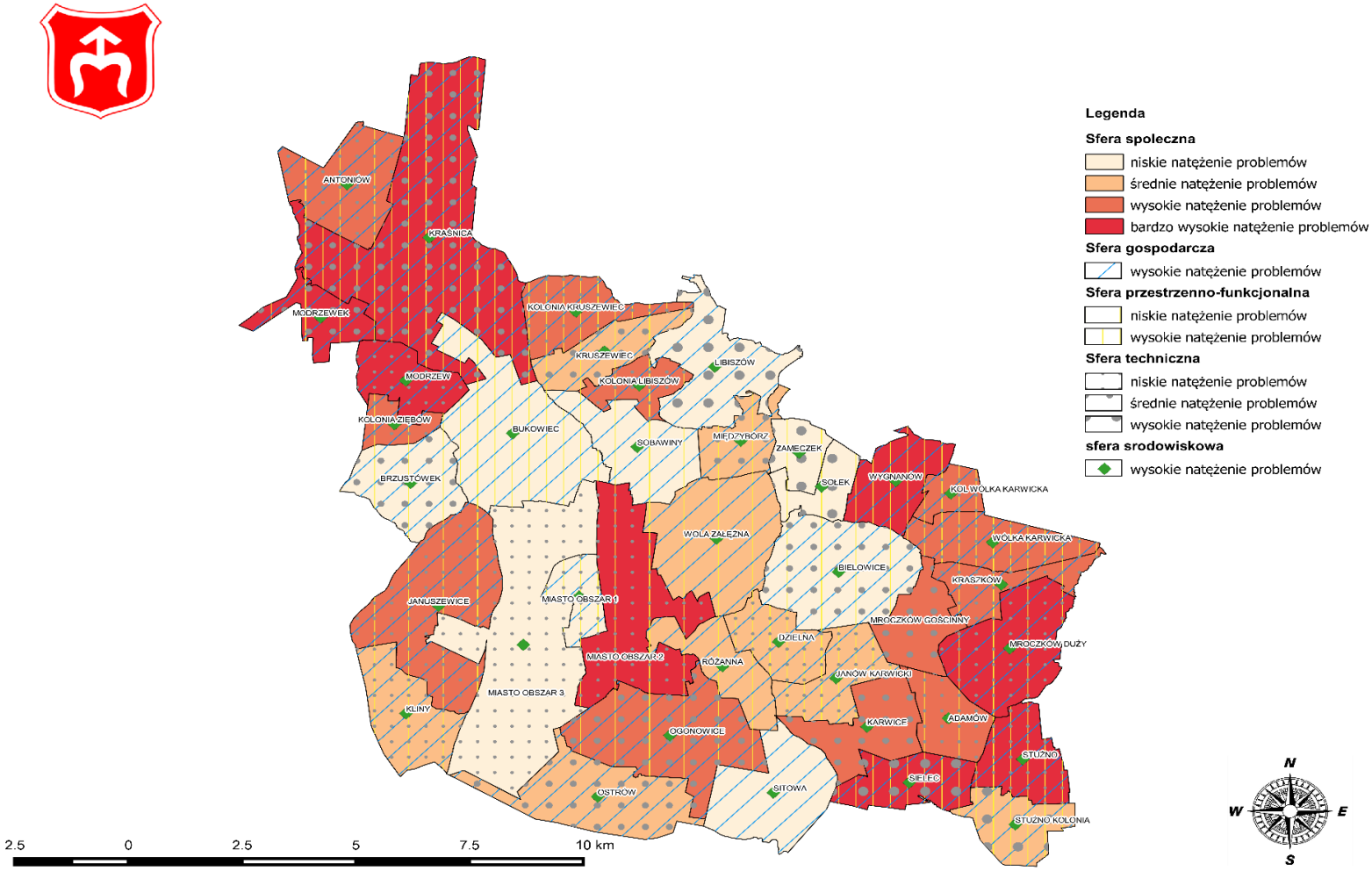

Źródło:

Opracowanie własne

4. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Opoczno

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji *obszar zdegradowany* charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz stanem kryzysu w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Ponadto ust. 2 wskazuje, że „obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych".

Na podstawie przeprowadzonego audytu gminnego wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej innej sferze oraz największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk, tj. ≥ 14. Zgodnie z przedstawionymi założeniami obszar zdegradowany na terenie Gminy Opoczno obejmuje sołectwa: Sielec (19), Modrzewek (18), Kraśnica (17), Stużno (17), Wygnanów (17), Mroczków Duży (15), Ogonowice (15), Stużno Kolonia (15), Wólka Karwicka (15), Antoniów (14), Januszewice (14), Kruszewiec (14), Kruszewiec Kolonia (14), Modrzew (14), obwód Szkoły Podstawowej nr 2 (14) ora fragment obwodu Szkoły Podstawowej nr 3 na terenie Miasta Opoczna (7) obejmujący: Dworzec Kolejowy wraz z terenem przyległym oraz tory kolejowe w kierunku wschodnim, a także bloki mieszkalne (dawne mieszkania zakładowe Zespołu Zakładów Płytek Ceramicznych) przy ul. Przemysłowej. Wskazany obszar zajmuje 86,29 km^2, co stanowi 45,3% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 11 995 osób, tj. 34,0% ogółu mieszkańców gminy.

Granice obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Opoczno wyznaczonego na podstawie niniejszej diagnozy, przedstawia mapa 12.

Mapa 12 Granice wyznaczonego obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Opoczno

Źródło: Opracowanie własne

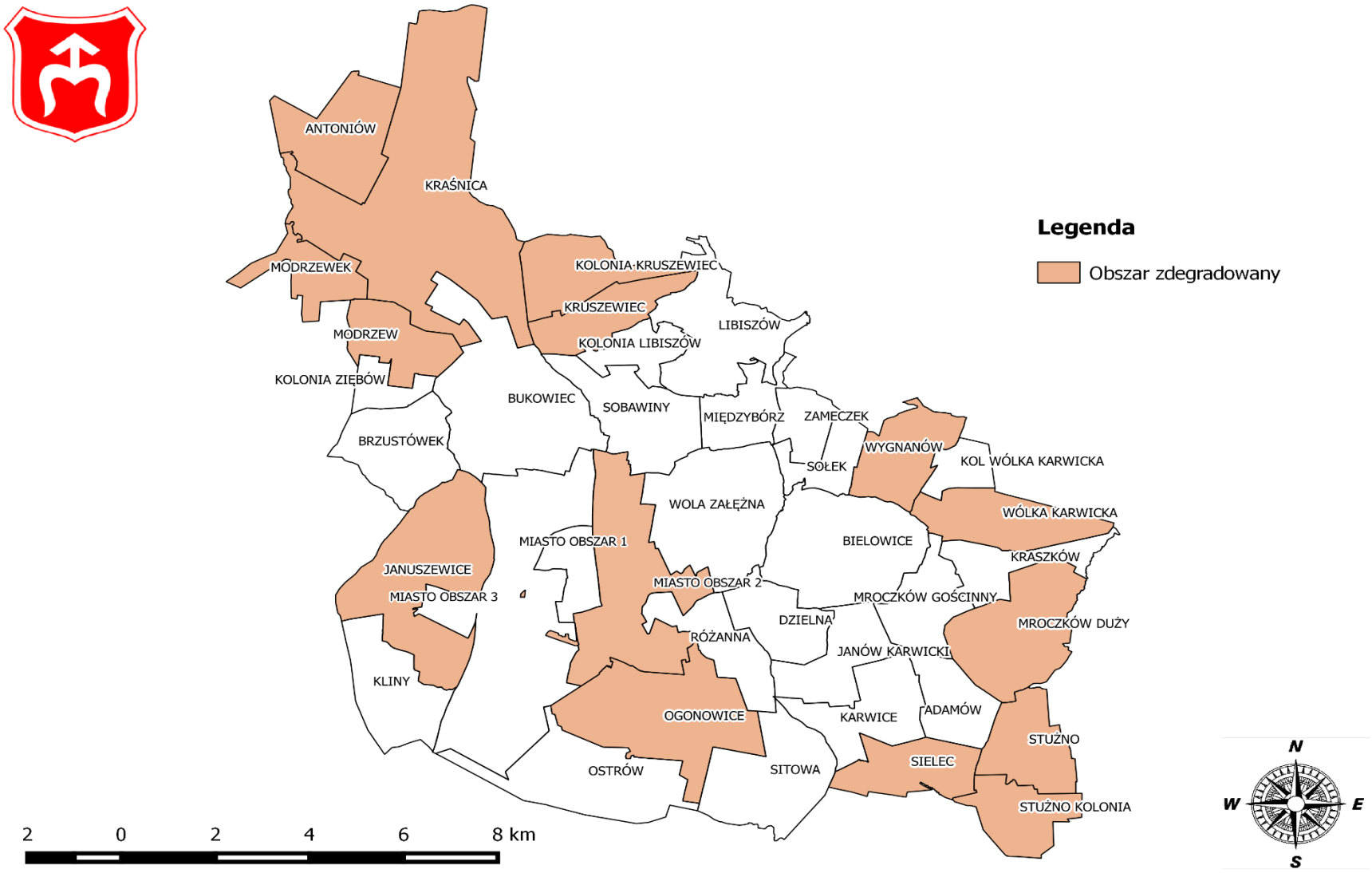

5. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Opoczno

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji *obszar rewitalizacji* to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację (…). Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic".

W związku z art. 10 ustawy wyznaczony został obszar na którym występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, a jednocześnie mający istotne znaczenie dla rozwoju gminy i planowane jest na nim przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego, wyznaczono dwa podobszary rewitalizacji:

1) *Podobszar I* będący częścią obwodu Szkoły Podstawowej nr 2 i obwodu Szkoły Podstawowej nr 3 w Opocznie – ograniczony jest: Dworcem Kolejowym w Opocznie, torami kolejowymi w kierunku wschodnim, ul. Osiedle Za Wulkanem, ul. Partyzantów (do przecięcia z ul. Piotrkowską), ul. Piotrkowską (do Ronda im. Ks. Jana Wojtana z uwzględnieniem terenu Zespołu Szkół Samorządowych Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Opocznie), ul. Stanisława Moniuszki, ul. Staromiejską (do skrzyżowania z ul. Stanisława Drzymały), ul. Stanisława Drzymały, wschodnią granicą Miasta Opoczno, rzeką Drzewiczką (do torów kolejowych), torami kolejowymi do Dworca Kolejowego.
2) *Podobszar II* będący częścią obwodu Szkoły Podstawowej nr 3 w Opocznie – ograniczony jest: granicami działek ewidencyjnych nr: 548/2, 548/3, 548/6, 548/9, 548/11 w obrębie 9 Miasta Opoczno.

Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 1,238 km^2 (0,65% powierzchni ogółem gminy) i jest zamieszkały przez 1 961 mieszkańców (5,56% ludności ogółem gminy), więc nie przekracza limitów określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Lokalizację podobszarów rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego przedstawia mapa 13, natomiast szczegółowy przebieg granic podobszarów rewitalizacji na terenie Gminy

Opoczno zaznaczony został na mapach 14 i 15.

Mapa 13 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Opoczno

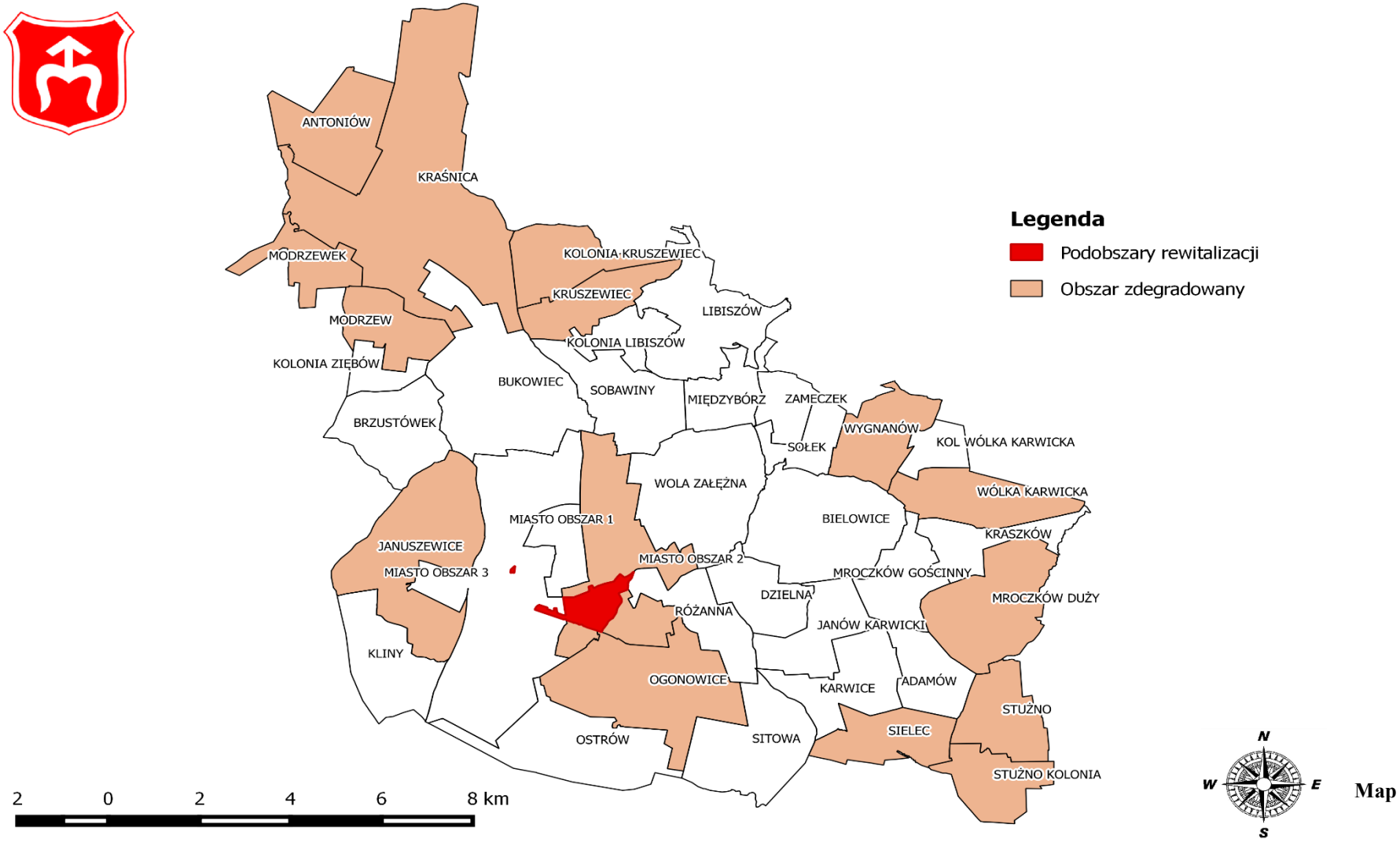

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 14 Granice wyznaczonego podobszaru rewitalizacji I na terenie Gminy Opoczno

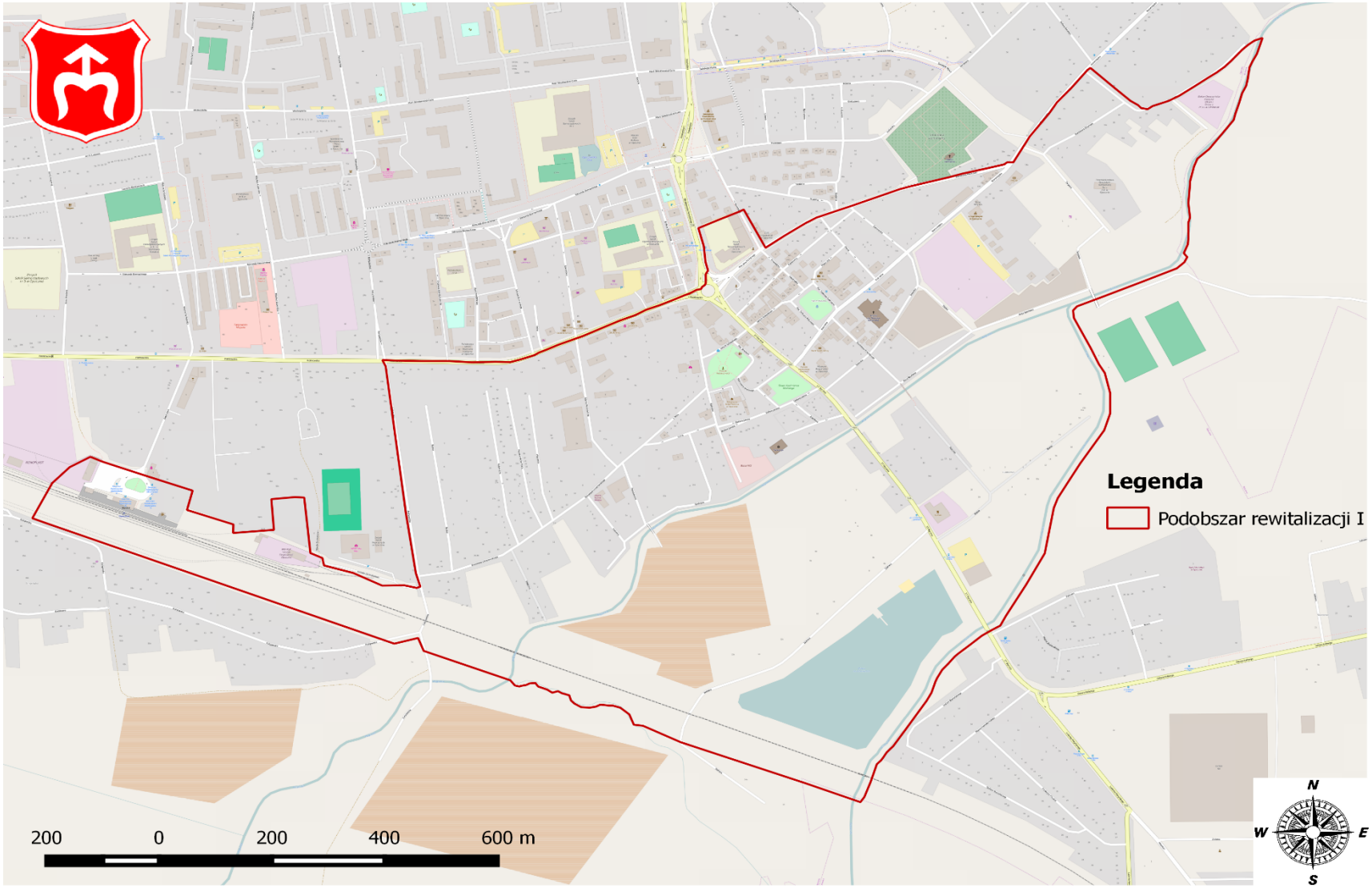

Źródło: Opracowanie własne na podstawie openstreetmap.org

Mapa 15 Granice wyznaczonego podobszaru rewitalizacji II na terenie Gminy Opoczno

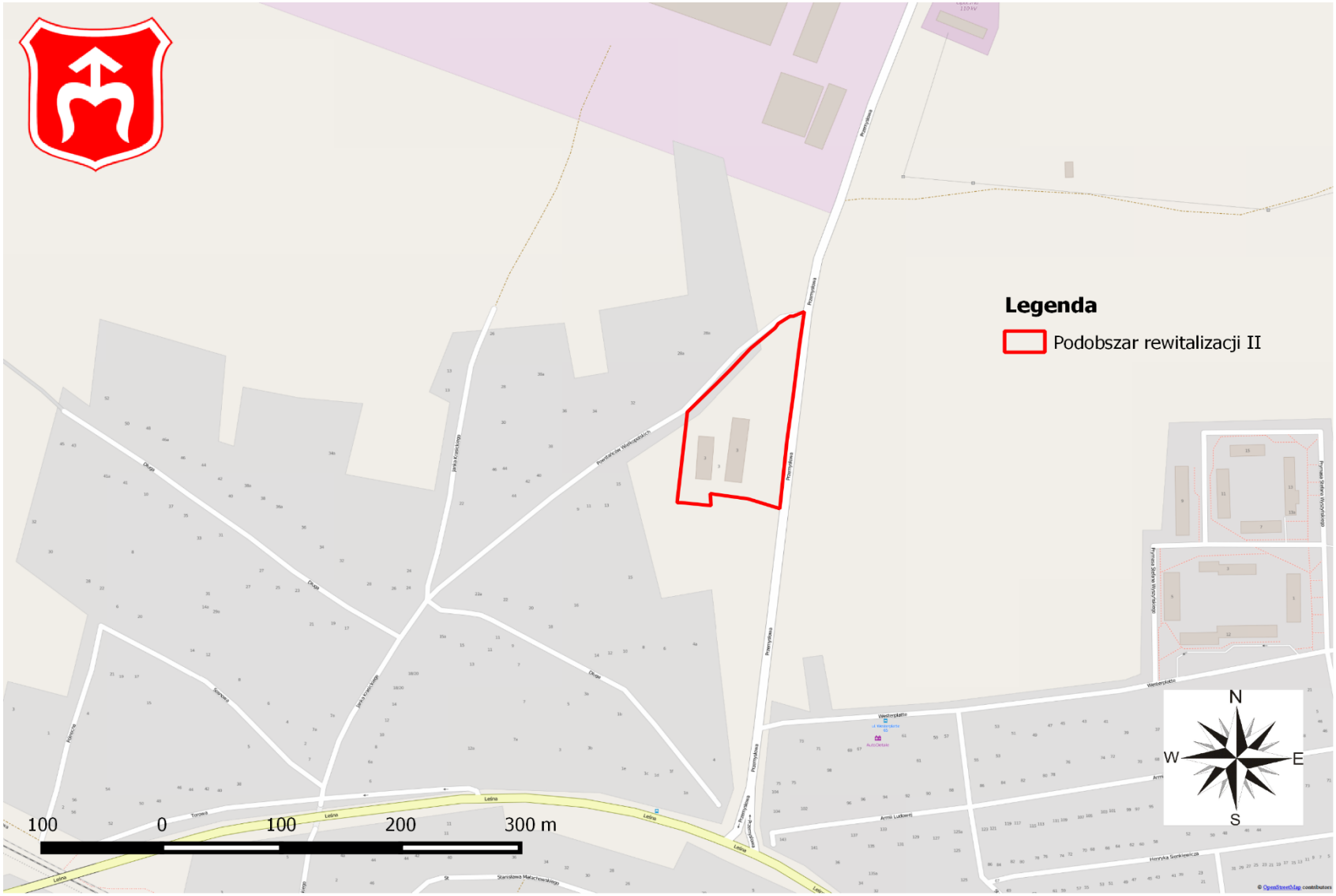

Źródło: Opracowanie własne na podstawie opensteetmap.org

Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się największym natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także w sferach: przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Potwierdza to analiza ilościowa (wskaźnikowa) zamieszczona w tabeli 4 i na mapach 16–18 oraz analiza jakościowa (opisowa), zawarta w tabeli 5.

Tabela 4 Analiza ilościowa – zestawienie wskaźników dla obszaru rewitalizacji i Gminy Opoczno według danych za 2014 rok

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji	Średnia wartość wskaźnika dla Gminy Opoczno
Sfera społeczna			
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	15,2	19,5
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	17,5	16,5
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym	%	21,1	7,8
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w % ludności ogółem	%	3,7	2,2
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców	szt.	14	9
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1 000 mieszkańców	szt.	32	15
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców	szt.	10	8
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 1 000 mieszkańców	szt.	8	7
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1 000 mieszkańców	szt.	5	4
Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1 000 mieszkańców	szt.	1	1
Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1 000 mieszkańców	szt.	24	19
Frekwencja w wyborach władz samorządowych	%	56,6	58,3
Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
Udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków ogółem	%	76,0	78,4
Sfera techniczna			
Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	szt.	11	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opocznie, Ośrodka Pomocy Społecznej w Opocznie, Komendy Powiatowej Policji w Opocznie

Mapa 16 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem" w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno

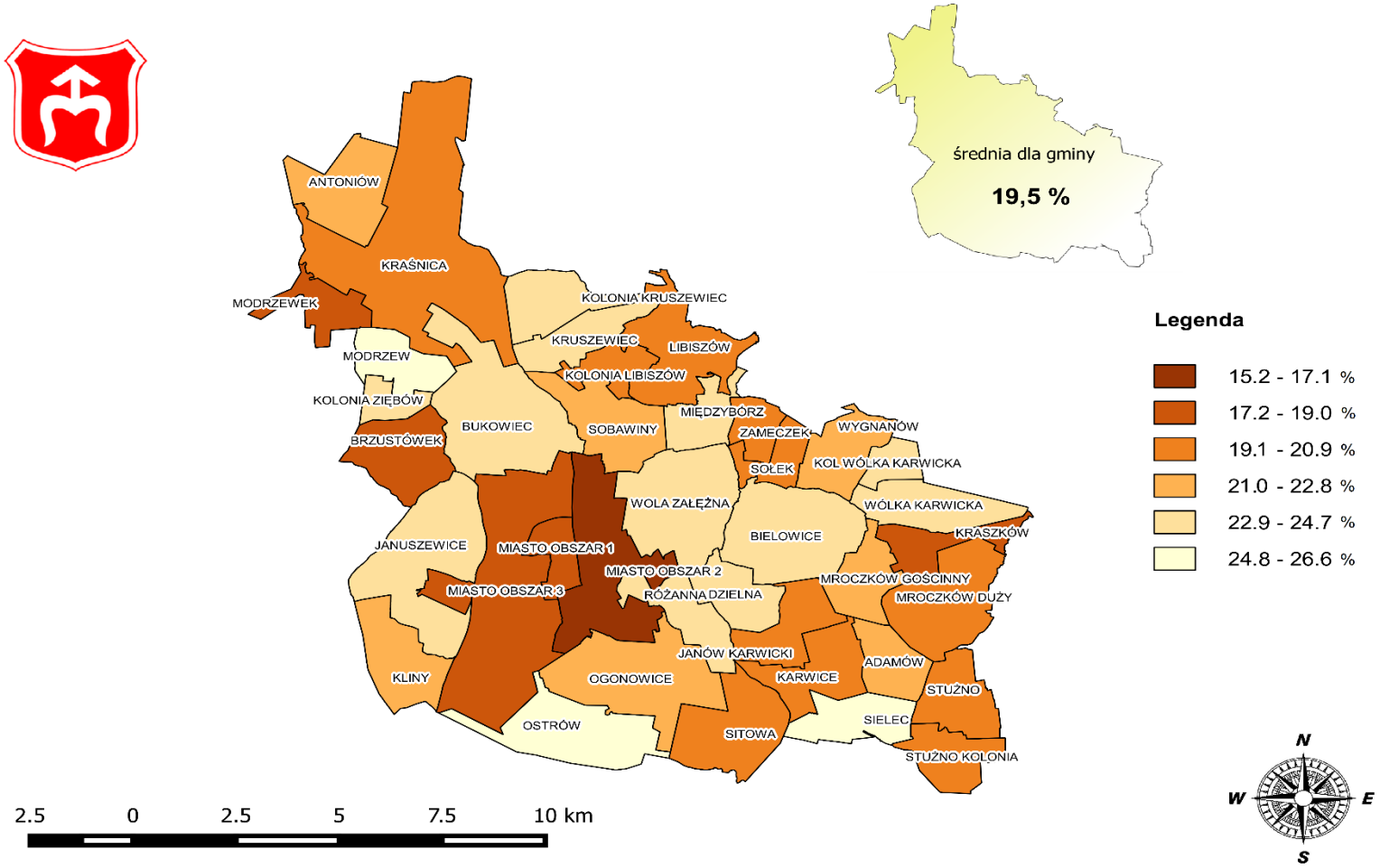

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opocznie

Mapa 17 Rozkład wartości wskaźnika „liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców" w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno

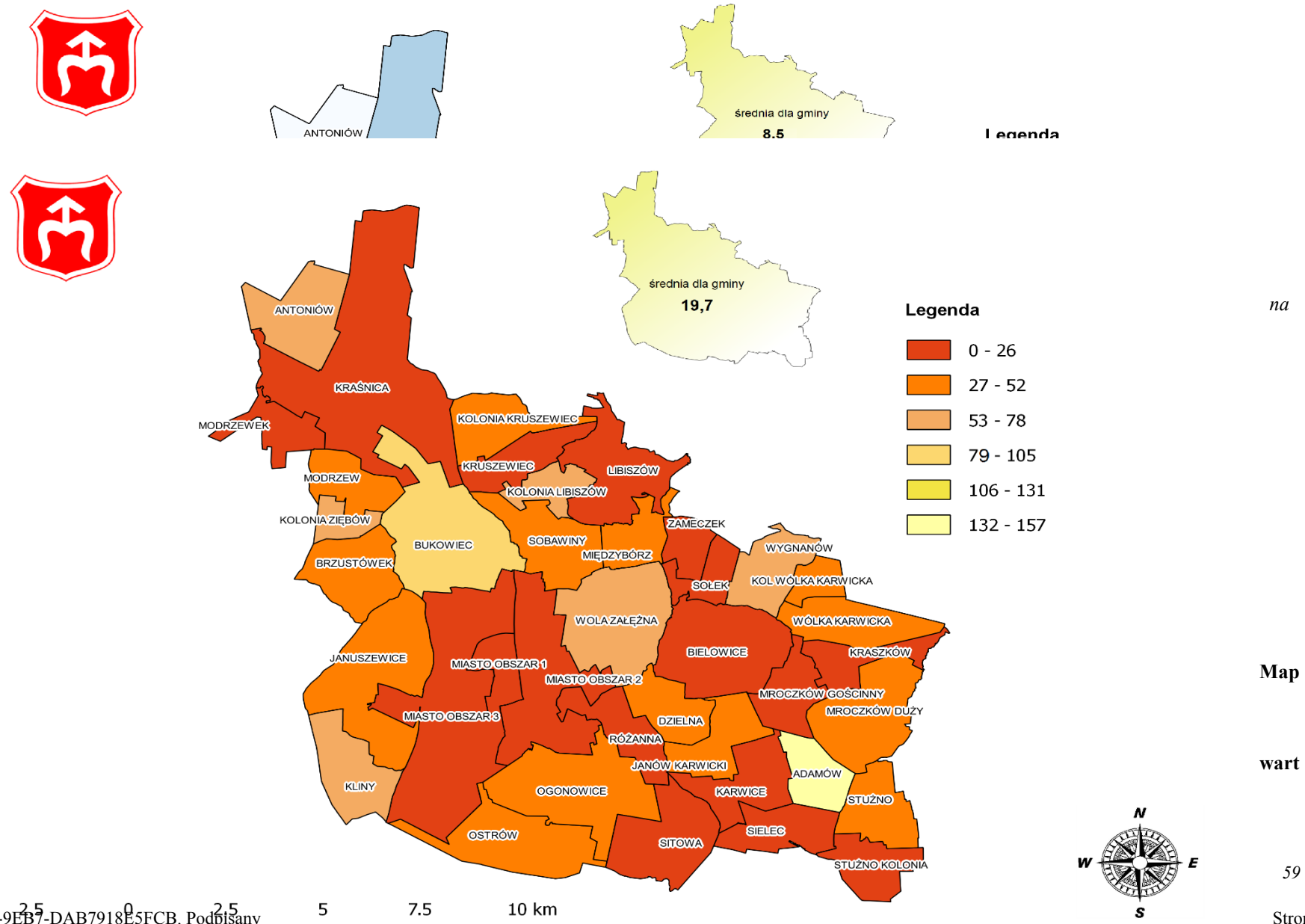

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Opoczne

Mapa 18 Rozkład wartości

wskaźnika „budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opocznie

Tabela 5 Analiza jakościowa – charakterystyka negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno--funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej

Sfera	Charakterystyka negatywnych zjawisk
Przestrzenno--funkcjonalna	1. Niedostateczne wyposażenie przestrzeni publicznych w infrastrukturę sportową, rekreacyjną i społeczną: szczególnie terenu wokół Zalewu na Drzewiczce. 2. Niedostosowanie rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. 3. Zaburzenie ładu przestrzennego i estetyki przejawiające się występowaniem dysonansów przestrzenno-wysokościowych, brakiem spójności architektonicznej gabarytów zabudowy, kolorystyki i sposobu wykończenia elewacji oraz kształtu i nachylenia połaci dachowych budynków, szczególnie zlokalizowanych w zabytkowym centrum Opoczna. 4. Niska jakość i dostępność obsługi komunikacyjnej – zły stan techniczny nawierzchni części dróg publicznych, wzmożony ruch kołowy w ścisłym centrum miasta, słabo rozwinięta infrastruktura ścieżek rowerowych. 5. Degradacja techniczna i niedostateczne wykorzystanie obiektów zabytkowych.
Techniczna	1. Postępująca degradacja i pogarszanie się stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, zarówno prywatnych jak i stanowiących własność Gminy Opoczno (m.in. budynki przy ul. Janasa, ul. Sobieskiego, 1-go Maja, ul. Skalnej, ul. Przemysłowej). 2. Zły stan techniczny budynku dworca kolejowego. 3. Niska efektywność energetyczna części budynków (w tym będących własnością Gminy Opoczno).
Środowiskowa	1. Brak odpowiednio urządzonej zieleni miejskiej, w tym m.in. Skwer Kazimierza Wielkiego, Plac Strażacki, Plac Kościuszki. 2. Przekroczenie standardów jakości powietrza, tj. poziomu dopuszczalnych norm pyłu zawieszonego PM10 (rok), pyłu zawieszonego PM10 (24-godziny), benzo(a)pirenu w pyle PM10 (rok), pyłu zawieszonego PM2,5 (rok).

Źródło: Opracowanie własne

Występowanie ww. negatywnych zjawisk skoncentrowanych na obszarze rewitalizacji obrazują zdjęcia wykonane podczas spaceru studyjnego połączonego z wizją lokalną w dniu 24.05.2016 roku przeprowadzonego z pracownikiem Urzędu Miejskiego w Opocznie.

Fotografia 1 Teren przy Zalewie na Drzewiczce

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 2 Teren przy Zalewie na Drzewiczce (widok na ul. Wałową)

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 3 Teren pomiędzy Zalewem, a rzeką Wąglanką

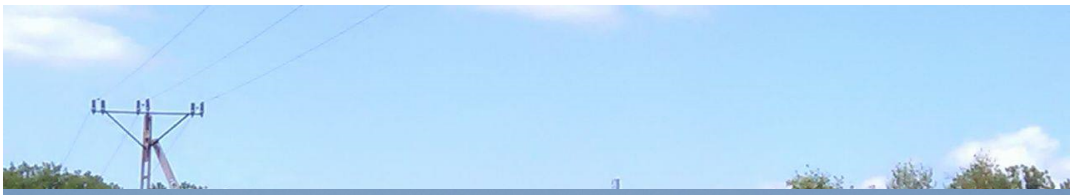

Źródło: Inicjatywa Lokalna.pl

4 ów

Fotografia Teren przy ul. Partyzant

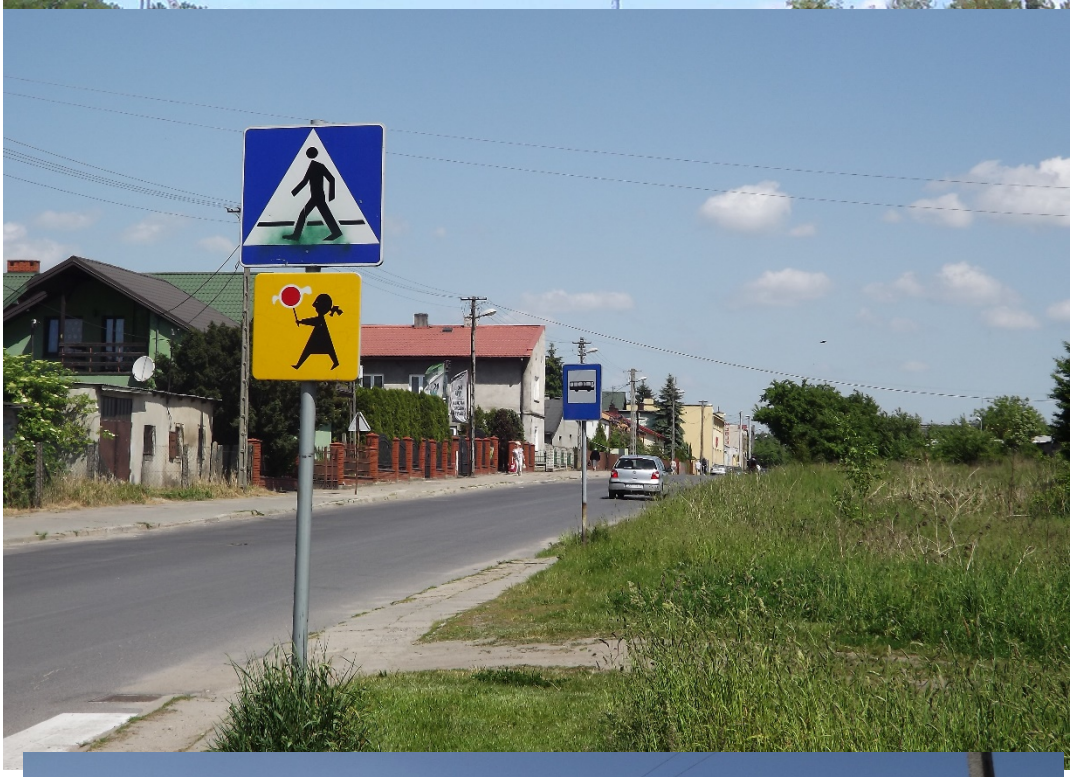

Źródło: Inicjatywa Lokalna.pl

5 kiego

Fotografia Ulica Limanows

Źródło: Inicjatywa Lokalna.pl

6 po

Fotografia Budynek siedzibie Komendy

Powiatowej Policji w Opocznie

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 7 Ulica Cicha (widok od ul. Limanowskiego)

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 8 Budynek mieszkalny przy ul. 1-Maja

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 9 Ulica Kołomurna

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 10 Plac Tadeusza Kościuszka

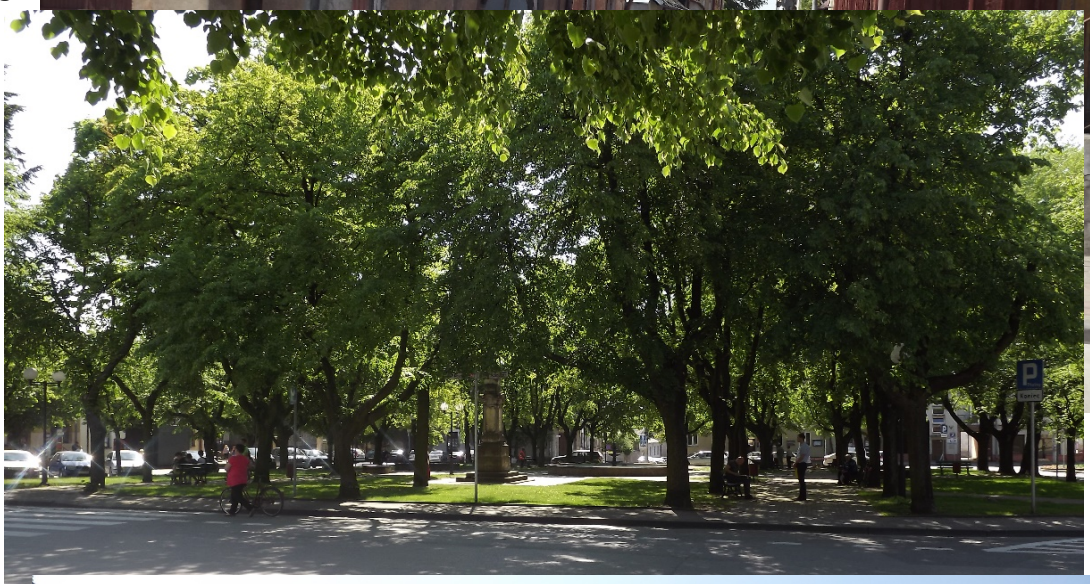

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 11 Budynek przy pl. Kościuszka 20

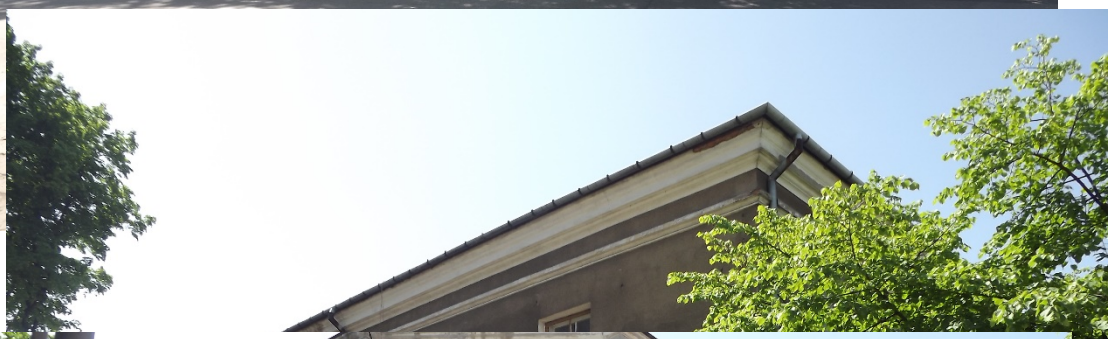

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 12 Budynek mieszkalny przy ul.

Sobieskiego 1

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 13 Budynek przy ul. Sobieskiego 10

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 14 Plac Strażacki z widokiem na strażnicę Ochotniczej Straży Pożarnej

Źródło: Inicjatywa Lokalna.pl

Fotografia 15 Ulica Garncarska (widok od strony ul. Kościelne

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 16 Budynek mieszkalny przy ul. Janasa 17 należący do zasobu komunalnego Gminy Opoczno

Źródło: Inicjatywa Lokalna.pl

Fotografia 17 Budynek mieszkalny przy ul. Janasa 2 należący do zasobu komunalnego Gminy Opoczno

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 18 Zamek Kazimierzowski (obecnie siedziba Muzeum Regionalnego w Opoczni

Źródło: InicjatywaLokalna.pl

Fotografia 19 Plac Zamkowy

Źródło: Inicjatywa Lokalna.pl

20 Fotografia Zabudowa przy ul. Szewskiej (widok od strony zachodniej)

Źródło: Inicjatywa Lokalna.p

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Opoczno wskazuje obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji. Do tych terenów zaliczono przestrzeń zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej w rejonie ulic znajdujących się na obszarze rewitalizacji, tj.[1]:

- Limanowskiego, Partyzantów, Piotrkowskiej, Mickiewicza;
- Moniuszki, Garncarskiej;
- Limanowskiego, Cichej, rzeki Wąglanki.

Do obszaru wymagającego rewitalizacji we wskazanym dokumencie zaliczono „rejon staromiejski położony poniżej ul. Piotrkowskiej i Moniuszki, wymagający nadania mu cech ośrodka subregionalnego związanego z koncentracją obiektów usługowych miejskich i obsługi subregionu (zgodnie z *Uchwałą Rady Miejskiej Nr XIV/133/07 z 28.12.2007 r.*)[2].

Teren ten jako śródmieście miasta wpisany jest do Rejestru Zabytków Nieruchomych pod nr rej.: 303 z 4.12.1956 r. według stanu na dzień 31.03.2016 roku[3].

Studium wskazuje także na obszary problemowe, według *Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* rozumiane jako „obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych", do których zaliczono[4]:

- „najstarsze fragmenty miasta, jako elementy dziedzictwa kulturowego podlegające ochronie konserwatorskiej,
- ruch tranzytowy, złożony z pojazdów ciężkich, które są głównym źródłem uciążliwości dla terenów położonych wzdłuż głównych tras komunikacyjnych. Poprawa może nastąpić wtedy, gdy ruch tranzytowy będzie omijał obszar miejski. Przebieg głównych dróg przez najbardziej newralgiczne punkty miasta jest bardzo konfliktogenny i problemowy (potencjalne kolizje, potencjalne zagrożenia środowiska itp.)".

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, wyznaczony do rewitalizacji obszar powinien cechować się nie tylko szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, ale też musi mieć istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Wyznaczony do rewitalizacji obszar obejmuje swoim zasięgiem historyczne centrum Miasta Opoczno, skupiające życie społeczno-gospodarcze całej gminy. Z uwagi na to, że jest to główny ośrodek gminy, dominują tutaj funkcje centrotwórcze: publiczne, usługowe, handlowe, edukacyjne,

kulturalne, rekreacyjne. Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są m.in.[1]:

1. Obiekty dziedzictwa kulturowego:
   - śródmieście miasta, nr rej.: 303 z 4.12.1956 r.
   - zespół kościoła parafialnego pw. św. Bartłomieja, ul. Kościelna 2:
     - kościół 1365 r., 1939 r., nr rej.: 307 z 1.12.1956 r. oraz 352 z 21.06.1967 r.
     - dzwonnica, 1 poł. XIX w., nr rej. 307 z 1.12.1956 r. oraz 352 z 21.06.1967 r.
     - plebania, 1622 r., nr rej.: 838 z 6.02.1959 r.;
   - synagoga, ul. Janasa 13/15, koniec XVIII, XX w., nr rej.: A/113 z 28.02.2013 r. (decyzja uchylona 24.04.2013 r.);
   - zamek, obecnie muzeum, Plac Zamkowy 1 poł. XIV, XVII w., 1927 r., nr rej.: 306 z 30.11.1956 r. oraz 272 z 3.11.1977 r.;
   - dom „Esterki" ul. Kościuszki 15, 1500 r., nr rej.: 305 z 30.11.1956 r. i z 21.06.1967 r.;

a także: pomniki, figury, kaplice, cmentarz żydowski w Opocznie przy ul. Limanowskiego 23, który uległ dewastacji w czasie II Wojny Światowej (nie zachowały się żadne macewy, czyli żydowskie stele nagrobne).

2. Tereny rekreacyjne:
   - Zalew na Drzewiczce wraz z niezagospodarowanym terenem wokół zbiornika,
   - Skwer Kazimierza Wielkiego,
   - Plac Strażacki,
   - Plac Tadeusza Kościuszki.

3. Tereny w położone w rejonie Dworca Kolejowego – w ostatnim dwudziestoleciu przedmiotowy obszar, stracił na znaczeniu w wyniku znacznego ograniczenia liczby połączeń kolejowych i autobusowych. Budynek dworca kolejowego jest w złym stanie technicznym i nie spełnia należycie swoich funkcji zarówno dla mieszkańców obszaru wyznaczonego obszaru rewitalizacji, jak i całego miasta oraz gminy.
4. Bloki mieszkalne przy ul. Przemysłowej – zlokalizowane są na południe od zakładów płytek ceramicznych Grupy Rovese. Rejon ten cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. Wskaźnik określający liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi średnio dla miasta Opoczna - 7,5. Dla opisywanego obszaru wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 95,7 a

więc prawie trzynastokrotnie większy od średniego wskaźnika. Bloki mieszkalne oddano do użytku w 1981 r. (segment B) i 1984 r. (segment A) jako hotele robotnicze Zespołu Zakładów Płytek Ceramicznych. Budynki zostały połączone łącznikiem. Część pokojów hotelowych została połączona po dwa lub trzy, tworząc niezależne lokale mieszkalne i budynki zaczęły funkcjonować jako budynki wielorodzinne. W budynku z roku 1981 (segment B) na parterze i piętrze są wspólne dla wszystkich lokali mieszkalnych węzły sanitarne – wc damski i męski oraz węzeł z prysznicami. W budynku z roku 1984 wydzielone lokale posiadają kuchnię i łazienkę. Wykonana w 2009 roku ekspertyza wykazała, zły stan techniczny budynków, który w kolejnych siedmiu latach uległ pogorszeniu.

5. Obiekty usługowe, handlowe oraz użyteczności publicznej, m.in. banki, Urząd Pocztowy, sklepy spożywcze, wielobranżowe, kwiaciarnia, apteki, baza PKS, Miejska Biblioteka Publiczna, Ochotnicza Straż Pożarna, Zespół Szkół Samorządowych nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Opocznie, Urząd Miejski w Opocznie.

Wyznaczony obszar charakteryzuje się dogodnym położeniem komunikacyjnym. Znajduje się przy ważnych szlakach komunikacyjnych (droga krajowa nr 12, projektowana droga ekspresowa S 12, droga wojewódzka 726 Rawa Mazowiecka–Żarnów).

Mieszkańcy Opoczna są silnie związani z tradycjami ceramicznymi. Miasto posiada w tej branży duży potencjał kadrowy i techniczny. Początki tradycji sięgają 1880 roku, kiedy to Jan Dziewulski oraz bracia Władysław i Józef Lange uruchomili Zakłady Płytek Ceramicznych. Tego typu więź oraz utożsamianie się społeczności z miejscem i jego historią w połączeniu z posiadanym doświadczeniem i umiejętnościami, mogłyby się przyczynić do wykorzystania ceramiki w celu pobudzenia aktywności społecznej mieszkańców i rozwoju przedsiębiorczości. W dłuższej perspektywie wpłynęłoby to na budowanie więzi społecznych oraz lokalnej tożsamości mieszkańców.

Duże znaczenie dla lokalnej społeczności ma znajdujący się na obszarze rewitalizacji Zalew na Drzewiczce, którego odpowiednie zagospodarowanie stworzyłoby możliwości do rozwoju rekreacji oraz aktywnego trybu życia, a także przyczyniłoby się do zmniejszenia patologii społecznych, pobudzenia aktywności społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców.

Potencjały i zasoby obszaru rewitalizacji wskazują, że ma on istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, szczególnie w sferze społecznej, w której zidentyfikowano najwięcej problemów. Wszelkie działania rewitalizacyjne podjęte na wyznaczonym obszarze będą oddziaływać na teren

całego miasta i gminy, wpływając tym samym na poprawę jakości życia mieszkańców.

Spis fotografii

Fotografia 1 Teren przy Zalewie na Drzewiczce..... 43
Fotografia 2 Teren przy Zalewie na Drzewiczce (widok na ul. Wałową)..... 43
Fotografia 3 Teren pomiędzy Zalewem, a rzeką Wąglanką..... 44
Fotografia 4 Teren przy ul. Partyzantów..... 44
Fotografia 5 Ulica Limanowskiego..... 45
Fotografia 6 Budynek po siedzibie Komendy Powiatowej Policji w Opocznie..... 45
Fotografia 7 Ulica Cicha (widok od ul. Limanowskiego)..... 46
Fotografia 8 Budynek mieszkalny przy ul. 1-go Maja..... 46
Fotografia 9 Ulica Kołomurna..... 47
Fotografia 10 Plac Tadeusza Kościuszki..... 47
Fotografia 11 Budynek przy pl. Kościuszki 20..... 48
Fotografia 12 Budynek mieszkalny przy ul. Sobieskiego 1..... 48
Fotografia 13 Budynek przy ul. Sobieskiego 10..... 49
Fotografia 14 Plac Strażacki z widokiem na strażnicę Ochotniczej Straży Pożarnej..... 49
Fotografia 15 Ulica Garncarska (widok od strony ul. Kościelnej)..... 50
Fotografia 16 Budynek mieszkalny przy ul. Janasa 17 należący do zasobu komunalnego Gminy Opoczno..... 50
Fotografia 17 Budynek mieszkalny przy ul. Janasa 2 należący do zasobu komunalnego Gminy Opoczno..... 51
Fotografia 18 Zamek Kazimierzowski (obecnie siedziba Muzeum Regionalnego w Opocznie)..... 51
Fotografia 19 Plac Zamkowy..... 52
Fotografia 20 Zabudowa przy ul. Szewskiej (widok od strony wschodniej)..... 52

Spis map

Mapa 1 Położenie Gminy Opoczno na tle powiatu, województwa i kraju..... 4
Mapa 2 Podział Gminy Opoczno na jednostki strukturalne..... 7
Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno..... 16
Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach

referencyjnych na terenie Gminy Opoczno 18
Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno 20
Mapa 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno 22
Mapa 7 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno 24
Mapa 8 Obszar przekroczeń średniej rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 we wschodniej części strefy łódzkiej w 2014 roku 25
Mapa 9 Obszar przekroczeń średniej 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 we wschodniej części strefy łódzkiej w 2014 roku 26
Mapa 10 Obszar przekroczeń średniej rocznej wartości poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyle PM10 we wschodniej części strefy łódzkiej w 2014 roku 27
Mapa 11 Koncentracja negatywnych zjawisk we wszystkich sferach w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno – wskaźnik syntetyczny 31
Mapa 12 Granice wyznaczonego obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Opoczno 33
Mapa 13 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Opoczno 35
Mapa 14 Granice wyznaczonego podobszaru rewitalizacji I na terenie Gminy Opoczno 36
Mapa 15 Granice wyznaczonego podobszaru rewitalizacji II na terenie Gminy Opoczno 37
Mapa 16 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno 39
Mapa 17 Rozkład wartości wskaźnika „liczba osób którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno 40
Mapa 18 Rozkład wartości wskaźnika „budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Opoczno 41

Spis schematów

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Opoczno 14

Spis tabel

Tabela 1 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek strukturalnych Gminy Opoczno (dane Urzędu Miejskiego w Opocznie według stanu na koniec 2014 roku)..... 8
Tabela 2 Wskaźniki obrazujące sytuację na terenie Gminy Opoczno w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej..... 11
Tabela 3 Potencjały lokalne w podziale na sołectwa i obwody szkolne Miasta Opoczno..... 28
Tabela 4 Analiza ilościowa – zestawienie wskaźników dla obszaru rewitalizacji i Gminy Opoczno według danych za 2014 rok..... 38
Tabela 5 Analiza jakościowa – charakterystyka negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno--funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.....42

Załącznik 1. ***Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Opoczno***